

I

(Lainsäätämismääräyksessä hyväksyttävät säädökset)

DIREKTIIVIT

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI (EU) 2015/2302,

annettu 25 päivänä marraskuuta 2015,

matkapaketeista ja yhdistetyistä matkajärjestelyistä sekä asetuksen (EY) N:o 2006/2004 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/83/EU muuttamisesta ja neuvoston direktiivin 90/314/ETY kumoamisesta

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 114 artiklan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun säädösehdotus on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ⁽¹⁾,

ovat kuulleet alueiden komiteaa,

noudattavat tavallista lainsäätämismääräystä ⁽²⁾,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Neuvoston direktiivissä 90/314/ETY ⁽³⁾ säädetään monista tärkeistä matkapaketteihin liittyvistä kuluttajan oikeuksista ja erityisesti oikeuksista, jotka liittyvät tiedotusvaatimuksiin, elinkeinonharjoittajien vastuuseen matkapaketin toteuttamisesta ja matkanjärjestäjän tai matkanvälittäjän maksukyvyttömyyttä koskevaan suojaan. On kuitenkin tarpeen mukauttaa säädöskehystä markkinoiden kehitykseen, jotta se soveltuisi paremmin sisämarkkinoille, sekä poistaa epätasällisyyksiä ja korjata lainsäädännöllisiä puutteita.
- (2) Matkailulla on keskeinen asema unionin taloudessa, ja matkapaketit, pakettilomat ja pakettikiertomatkat ('paketit') muodostavat merkittävän osan matkailumarkkinoista. Nämä markkinat ovat muuttuneet huomattavasti direktiivin 90/314/ETY antamisen jälkeen. Perinteisten jakelukanavien rinnalla internetistä on tullut yhä tärkeämpi väline, jonka kautta matkapalveluja tarjotaan tai myydään. Matkapalveluja ei yhdistetä vain perinteisten etukäteen järjestettyjen matkapakettien muotoon vaan usein myös räätälöidysti. Monet näistä matkapalvelujen yhdistelmistä ovat joko oikeudellisesti "harmaalla" alueella tai eivät selvästikään kuulu direktiivin 90/314/ETY soveltamisalaan. Tällä direktiivillä pyritään mukauttamaan suojan soveltamisala siten, että mainittu kehitys otetaan huomioon, edistämään avoimuutta ja parantamaan oikeusvarmuutta matkustajien ja elinkeinonharjoittajien kannalta.

⁽¹⁾ EUVL C 170, 5.6.2014, s. 73.

⁽²⁾ Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu 12. maaliskuuta 2014 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä), ja neuvoston ensimmäisen käsittelyn kanta, vahvistettu 18. syyskuuta 2015 (EUVL C 360, 30.10.2015, s. 1). Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu 27. lokakuuta 2015 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä).

⁽³⁾ Neuvoston direktiivi 90/314/ETY, annettu 13 päivänä kesäkuuta 1990, matkapaketeista, pakettilomista ja pakettikiertomatoista (EYVL L 158, 23.6.1990, s. 59).

- (3) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 169 artiklan 1 kohdassa ja 169 artiklan 2 kohdan a alakohdassa määrätään, että unioni myötävaikuttaa kuluttajansuojan korkean tason saavuttamiseen toimenpiteillä, jotka se toteuttaa mainitun perussopimuksen 114 artiklan nojalla.
- (4) Direktiivissä 90/314/ETY annetaan jäsenvaltioille laaja harkintavalta direktiivin saattamisessa osaksi kansallista lainsäädäntöä. Näin ollen jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen välillä on edelleen huomattavia eroavaisuuksia. Oikeudellisen sääntelyn hajanaisuuden vuoksi yrityksille aiheutuvat kustannukset nousevat ja rajat ylittävää toimintaa suunnitteleville toimijoille aiheutuu esteitä, mikä rajoittaa kuluttajien valinnanmahdollisuuksia.
- (5) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 26 artiklan 2 kohdan ja 49 artiklan mukaan sisämarkkinat käsittävät alueen, jolla ei ole sisäisiä rajoja ja jolla taataan tavaroiden ja palvelujen vapaa liikkuvuus sekä sijoittautumisvapaus. Matkapaketteihin ja yhdistettyihin matkajärjestelyihin liittyvistä sopimuksista johtuvien oikeuksien ja velvollisuuksien yhdenmukaistaminen on tarpeen, jotta tällä alalla saataisiin aikaan todelliset kuluttajan sisämarkkinat, joilla vallitsee asianmukainen tasapaino kuluttajansuojan korkean tason ja yritysten kilpailukyvyyn välillä.
- (6) Unionissa ei tällä hetkellä käytetä hyväksi kaikkia matkapakettimarkkinoiden rajat ylittäviä mahdollisuuksia. Eri jäsenvaltioiden väliset erot matkustajien suojaa koskevilla säännöillä vähentävät matkustajien halukkuutta hankkia matkapaketteja ja yhdistettyjä matkajärjestelyjä toisesta jäsenvaltiosta sekä tiettyyn jäsenvaltioon sijoittautuneiden matkanjärjestäjien ja matkanvälittäjien halukkuutta myydä tällaisia palveluja toisessa jäsenvaltiossa. Matkapaketteja ja yhdistettyjä matkajärjestelyjä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentäminen on tarpeen jatkaa, jotta matkustajat ja elinkeinonharjoittajat voivat saada sisämarkkinoista täyden hyödyn, ja samalla voidaan varmistaa kuluttajansuojan korkea taso koko unionissa.
- (7) Suurin osa matkapaketteja tai yhdistettyjä matkajärjestelyjä ostavista matkustajista on unionin kuluttajalainsäädännössä tarkoitettuja kuluttajia. Aina ei kuitenkaan ole helppoa tehdä eroa kuluttajien ja niiden pienten yritysten edustajien tai ammatinharjoittajien välillä, jotka varaavat yritykseensä tai ammatin harjoittamiseensa liittyviä matkoja samojen varauskanavien kautta kuin kuluttajat. Tällaiset matkustajat tarvitsevat usein samanlaisen suojan tason kuin kuluttajat. Toisaalta on olemassa yrityksiä tai organisaatioita, jotka toteuttavat matkajärjestelyjä sellaisen yleisen sopimuksen perusteella, joka usein tehdään lukuisia matkajärjestelyjä varten ja määräytyksi ajaksi esimerkiksi matkatoimiston kanssa. Viimeksi mainitun tyyppiset matkajärjestelyt eivät edellytä kuluttajien suojaa vastaavaa suojan tasoa. Siksi tätä direktiiviä olisi sovellettava liikematkustajiin, mukaan lukien vapaiden ammattien harjoittajat, itsenäiset ammatinharjoittajat tai muut luonnolliset henkilöt, jos he eivät tee matkajärjestelyjä yleisen sopimuksen perusteella. Jotta estettäisiin muussa unionin lainsäädännössä käsitteelle ”kuluttaja” annettuun määritelmään liittyvät sekaannukset, tämän direktiivin nojalla suojattavista henkilöistä olisi käytettävä nimitystä ”matkustajat”.
- (8) Koska matkapalveluja voidaan yhdistää monella eri tavalla, matkapaketeiksi on asianmukaista katsoa kaikki matkapalvelujen yhdistelmät, joissa on matkustajien yleensä matkapaketteihin yhdistämiä ominaisuuksia, ja erityisesti yhdistelmät, joissa erilliset matkapalvelut on yhdistetty yhdeksi matkailutuotteeksi, jonka asianmukaisesta toteuttamisesta vastaa matkanjärjestäjä. Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan ⁽¹⁾ sillä, yhdistetäänkö matkapalvelut ennen yhteydenpitoa matkustajaan vai matkustajan pyynnöstä tai hänen tekemänsä valinnan mukaisesti, ei olisi oltava merkitystä. Samoja periaatteita olisi sovellettava riippumatta siitä, tehdäänkö varaus fyysisessä toimipaikassa vai verkossa.
- (9) Avoimuuden vuoksi olisi tehtävä ero matkapakettien ja niiden yhdistettyjen matkajärjestelyjen välillä, joissa verkossa tai fyysisessä toimipaikassa toimivat matkatoimistot helpottavat matkustajien suorittamaa matkapalvelujen hankkimista siten, että matkustaja tekee sopimuksia eri matkapalvelujen tarjoajien kanssa, myös toisiinsa kytkettyjen varausprosessien avulla. Yhdistettyihin matkajärjestelyihin ei liity paketin ominaisuuksia, eikä niihin olisi asianmukaista soveltaa kaikkia matkapaketteihin sovellettavia velvoitteita.
- (10) Markkinoiden muuttumisen vuoksi on asianmukaista täsmentää matkapakettien määritelmää soveltamalla vaihtoehtoisia objektiivisia kriteerejä, jotka liittyvät pääasiassa tapaan, jolla matkapalvelut esitellään tai ostetaan, sekä tapauksiin, joissa matkustajat voivat kohtuudella olettaa saavansa tämän direktiivin mukaisen suojan. Tästä on kyse esimerkiksi silloin, kun erityyppisiä matkapalveluja ostetaan samaa matkaa tai lomaa varten yhdestä myyntipisteestä ja kun nämä palvelut on varattu, ennen kuin matkustaja sitoutuu maksamaan eli saman varausprosessin aikana, tai kun tällaisia palveluja tarjotaan tai myydään yhteis- tai kokonaishintaan tai niistä veloitetaan yhteis- tai kokonaishinta sekä silloin kun tällaisia palveluja mainostetaan tai myydään ”matkapakettina” tai vastaavalla nimikkeellä, joka osoittaa läheistä yhteyttä kyseisten matkapalvelujen välillä. Tällaisia vastaavia nimikkeitä voisivat olla esimerkiksi ”yhdistetty tarjous”, ”täydenpalvelun matka” (”all-inclusive”) tai ”kaiken sisältävä matkajärjestely”.

⁽¹⁾ Ks. unionin tuomioistuimen 30 päivänä huhtikuuta 2002 antama tuomio, Club Tour, asia C-400/00, EU:C:2002:272.

- (11) Olisi myös selvennettävä, että sellaiset matkapalvelut, jotka yhdistetään sen jälkeen, kun on tehty sopimus, jolla elinkeinonharjoittaja antaa matkustajalle oikeuden tehdä valintoja erityyppisten matkapalvelujen valikoimasta, kuten siinä tapauksessa, että on kyse esimerkiksi matkapakettilahjakortista, olisi katsottava matkapaketiksi. Matkapalvelujen yhdistelmä olisi katsottava matkapaketiksi myös silloin, kun matkustajan nimi, maksutiedot ja sähköpostiosoite toimitetaan elinkeinonharjoittajien välillä ja sopimukset tehdään viimeistään 24 tunnin kuluttua ensimmäisen matkapalvelun varauksen vahvistamisesta.
- (12) Olisi kuitenkin tehtävä ero yhdistettyjen matkajärjestelyjen ja niiden matkapalvelujen välillä, jotka matkustajat varaavat itsenäisesti ja usein eri ajankohtina mutta samaa matkaa tai lomaa varten. Verkossa yhdistetyt matkajärjestelyt olisi erotettava myös yhdistetyistä verkkosivustoista, joilla ei pyritä tekemään sopimusta matkustajan kanssa, ja linkeistä, joiden kautta matkustajille ainoastaan tiedotetaan yleisellä tasolla muista matkapalveluista, esimerkiksi jos hotelli tai jonkin tapahtuman järjestäjä lisää verkkosivustolleen luettelon kaikista toimijoista, jotka tarjoavat varauksesta erillään kuljetuspalveluja kyseiseen hotelliin tai tapahtumaan, tai jos käytetään evästeitä tai metatietoa käytetään mainosten esittämiseen verkkosivuilla.
- (13) Olisi annettava erityisiä sääntöjä sekä fyysisessä toimipaikassa että verkossa toimiville matkatoimistoille, jotka joko yhden myyntipisteeseensä tehdyn käynnin tai yhden myyntipisteeseensä otetun yhteyden aikana auttavat matkustajia tekemään erillisiä sopimuksia yksittäisten palvelutarjoajien kanssa, sekä verkossa toimiville matkatoimistoille, jotka esimerkiksi toisiinsa kytkettyjä verkkovarausmenettelyjä käyttämällä helpottavat ainakin yhden täydentävän matkapalvelun hankkimista toiselta elinkeinonharjoittajalta kohdennetulla tavalla, jos sopimus tehdään viimeistään 24 tuntia ensimmäisen matkapalvelun tilauksen vahvistamisen jälkeen. Tällainen helpottaminen perustuu usein täydentävien matkapalvelujen hankkimista helpottavan elinkeinonharjoittajan ja toisen elinkeinonharjoittajan väliseen kaupalliseen yhteyteen, johon liittyy vastike, riippumatta siitä laskentamene- telmästä, jolla tällainen vastike lasketaan ja joka voi perustua esimerkiksi klikkausten määrään tai liikevaihtoon. Näitä sääntöjä sovellettaisiin esimerkiksi silloin, kun matkustaja varaa ensimmäisenä matkapalveluna esimerkiksi lennon tai junamatkan ja hänelle tarjotaan sitä koskevan varauksen vahvistamisen yhteydessä toisen palvelun- tarjoajan tai edustajan varaussivustolle johtavalla linkillä mahdollisuutta varata valitussa matkakohteessa täydentävä matkapalvelu, kuten hotellimajoitus. Vaikka edellä mainittuja järjestelyjä ei olisi pidettävä matkapaketteina, joista tarkoitetaan tässä direktiivissä, koska sen mukaan yksi matkanjärjestäjä on vastuussa kaikkien matkapalvelujen asianmukaisesta toteuttamisesta, tällaiset yhdistetyt matkajärjestelyt ovat vaihtoehtoinen ja usein matkapakettien kanssa tiiviisti kilpaileva liiketoimintamalli.
- (14) Jotta voidaan taata tasapuolinen kilpailu ja suojata matkustajia, olisi velvollisuuden tarjota riittävä selvitys vakuudesta maksujen palauttamisen ja matkustajien paluukuljetuksen varalta maksukyvyttömyystilanteessa koskettava myös yhdistettyjä matkajärjestelyjä.
- (15) Matkapalvelun ostamisen erillisenä yksittäisenä matkapalveluna ei olisi katsottava olevan matkapaketti eikä yhdistetty matkajärjestely.
- (16) Jotta matkustajat saavat selvän kuvan järjestelyistä ja voivat saamiensa tietojen perusteella valita tarjotuista vaihtoehtoista heille sopivan matkajärjestelytyypin, elinkeinonharjoittajia olisi vaadittava ilmoittamaan selvästi ja näkyvästi, tarjoavatko ne matkapakettia vai yhdistettyä matkajärjestelyä, sekä annettava tietoja tätä vastaavasta suojan tasosta, ennen kuin matkustaja sitoutuu maksamaan. Elinkeinonharjoittajan ilmoituksen myytävän matkailutuotteen oikeudellisesta luonteesta olisi vastattava kyseisen tuotteen todellista oikeudellista luonnetta. Asianomaisten lainvalvontaviranomaisten olisi puututtava tapauksiin, joissa elinkeinonharjoittajat eivät anna matkustajille oikeaa tietoa.
- (17) Matkapakettia tai yhdistettyä matkajärjestelyä määritettäessä olisi otettava huomioon vain yhdistelmä, joka koostuu eri matkapalvelutyypeistä, joita ovat esimerkiksi majoitus, matkustajien kuljetus linja-autolla, rautateitse, vesiteitse tai ilmäteitse sekä moottoriajoneuvojen tai tiettyjen moottoripyörien vuokraus. Tässä direktiivissä tarkoitettuna majoitukseksi ei olisi katsottava majoitusta asumista varten esimerkiksi pitkäkestoisen kielikurssin yhteydessä. Rahoituspalveluja, kuten matkavakuutusta, ei olisi katsottava matkapalveluiksi. Myöskään palveluja, jotka ovat olennainen osa toista matkapalvelua, ei pitäisi katsoa itsenäisiksi matkapalveluiksi. Tähän sisältyvät esimerkiksi osana matkustajien kuljetusta tarjottava matkatavaroiden kuljetus, pienimuotoiset kuljetuspalvelut, kuten matkustajien kuljettaminen osana opastettua vierailua tai hotelliin ja lentoaseman tai rautatieaseman väliset kuljetukset, osana majoitusta tarjottavat ateriat, juomat ja siivous tai pääsy paikan päällä oleviin tiloihin, kuten kaikkien hotellivieraiden käytössä oleviin uima-altaaseen, saunaan, kylpylään tai kuntosaliin. Tämä tarkoittaa myös, että tapauksissa, joissa toisin kuin risteilyissä, yöpyminen tarjotaan osana matkustajien kuljetusta maanteitse, rautateitse, vesiteitse tai ilmäteitse, majoitusta ei olisi katsottava itsenäiseksi matkapalveluksi, jos kuljetus on selkeästi päätarkoitus.

- (18) Muita matkailupalveluja, jotka eivät ole olennainen osa matkustajien kuljetusta, majoitusta tai moottoriajoneuvojen tai tiettyjen moottoripyörien vuokrausta, voivat olla esimerkiksi pääsy konsertteihin, urheilutapahtumiin, retkille tai teemapuistoihin, opastetut vierailut, rinnepassit ja urheiluvarusteiden kuten hiihtovarusteiden vuokraaminen tai kylpylähoidot. Jos tällaisia palveluja yhdistetään ainoastaan yhden muuntyyppisen matkapalvelun, esimerkiksi majoituksen, kanssa, tämän olisi kuitenkin johdettava matkapaketin tai yhdistetyn matkajärjestelyn luomiseen ainoastaan siinä tapauksessa, että ne muodostavat merkittävän osan matkapaketin tai yhdistetyn matkajärjestelyn arvosta, niitä mainostetaan matkan tai loman olennaisena piirteenä tai ne ovat muulla tavoin matkan tai loman olennainen piirre. Jos muut matkailupalvelut muodostavat vähintään 25 prosenttia yhdistelmän arvosta, nämä palvelut olisi katsottava merkittäväksi osaksi pakettia tai yhdistettyjä matkajärjestelyjä. Olisi täsmennettävä, että jos esimerkiksi hotellimajoitukseen, joka on varattu erillisenä palveluna, lisätään muita matkailupalveluja sen jälkeen, kun matkustaja on saapunut hotelliin, tämä ei saisi muodostaa matkapakettia. Tämä ei saisi johtaa tämän direktiivin kiertämiseen siten, että matkanjärjestäjät tai -välittäjät tarjoavat matkustajalle mahdollisuuden valita täydentäviä matkailupalveluja etukäteen ja tarjoavat sitten näitä palveluja koskevien sopimusten tekemistä vasta sen jälkeen, kun ensimmäisen matkapalvelun suorittaminen on alkanut.
- (19) Koska matkustajien suojaamisen tarve on lyhytkestoisilla matkoilla vähäisempi, alle 24 tuntia kestävät matkat, joihin ei kuulu majoitusta, ja matkapaketit tai yhdistetyt matkajärjestelyt, joita tarjotaan tai joiden hankkimista helpotetaan satunnaisesti ja voittoa tavoittelemattomalta pohjalta sekä vain rajoitetulle matkustajien ryhmälle, olisi jätettävä tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle, jotta voidaan välttää elinkeinonharjoittajille aiheutuva tarpeeton rasitus. Viimeksi mainittuihin voivat kuulua esimerkiksi matkat, joita hyväntekeväisyysjärjestöt, urheilukerhot tai koulut järjestävät enintään muutaman kerran vuodessa jäsenilleen ilman, että niitä tarjotaan suurelle yleisölle. Tästä soveltamisalan ulkopuolelle jättämisestä olisi oltava julkisesti saatavilla riittävät tiedot sen varmistamiseksi, että elinkeinonharjoittajat ja matkustajat saavat asianmukaisesti tiedon siitä, että nämä matkapaketit tai yhdistetyt matkajärjestelyt eivät kuulu tämän direktiivin soveltamisalaan.
- (20) Tällä direktiivillä ei saisi olla vaikutusta kansallisen sopimusoikeuden soveltamiseen niiden näkökohtien osalta, joista direktiivissä ei säädetä.
- (21) Jäsenvaltioilla olisi unionin oikeuden mukaisesti säilyttävä toimivalta soveltaa tämän direktiivin säännöksiä aloihin, jotka eivät kuulu sen soveltamisalaan. Jäsenvaltiot voivat näin ollen pitää voimassa tai hyväksyä kansallista lainsäädäntöä, joka vastaa tämän direktiivin säännöksiä tai tiettyjä sen säännöksiä, sellaisten sopimusten osalta, jotka eivät kuulu tämän direktiivin soveltamisalaan. Jäsenvaltiot voivat esimerkiksi pitää voimassa tai hyväksyä vastaavia säännöksiä, joita sovelletaan tiettyihin erillisiin sopimuksiin, jotka koskevat yksittäisiä matkapalveluja (kuten esimerkiksi loma-asuntojen vuokraaminen), tai matkapaketteihin ja yhdistettyihin matkajärjestelyihin, joita tarjotaan tai joiden hankkimista helpotetaan voittoa tavoittelemattomalta pohjalta rajoitetulle matkustajien ryhmälle ja ainoastaan satunnaisesti, taikka matkapaketteihin ja yhdistettyihin matkajärjestelyihin, joiden kesto on alle 24 tuntia ja jotka eivät sisällä yöpymistä.
- (22) Matkapaketin tärkein ominaisuus on se, että vähintään yksi elinkeinonharjoittaja on matkanjärjestäjänä vastuussa koko matkapaketin asianmukaisesta toteuttamisesta. Elinkeinonharjoittaja eli yleensä fyysisessä toimipaikassa tai verkossa toimiva matkatoimisto saisi toimia pelkästään matkanvälittäjänä tai edustajana ilman matkanjärjestäjälle kuuluvaa vastuuta vain silloin, kun jokin toinen elinkeinonharjoittaja toimii matkapaketin järjestäjänä. Sitä, toimiiko elinkeinonharjoittaja tietyn matkapaketin järjestäjänä, olisi ratkaistava sillä perusteella, osallistuuko se matkapaketin luomiseen, eikä sillä, millaisen kuvan elinkeinonharjoittaja antaa liiketoiminnastaan. Tarkasteltaessa sitä, onko elinkeinonharjoittaja matkanjärjestäjä vai matkanvälittäjä, ei olisi oltava merkitystä sillä, toimiiko elinkeinonharjoittaja tarjontapuolella vai ilmoittaako se olevansa matkustajan avustamiseksi toimiva matkatoimisto.
- (23) Direktiivissä 90/314/ETY annetaan jäsenvaltioille harkintavalta määrätä, ovatko matkanvälittäjät, matkanjärjestäjät vai sekä matkanvälittäjät että matkanjärjestäjät vastuussa paketin asianmukaisesta toteuttamisesta. Tämä joustavuus on johtanut eräissä jäsenvaltioissa monitulkintaisuuteen sen suhteen, mikä elinkeinonharjoittaja on vastuussa asianomaisten matkapalvelujen suorittamisesta. Siksi tässä direktiivissä olisi selvennettävä, että matkanjärjestäjät ovat vastuussa matkapakettisopimukseen sisältyvien matkapalvelujen suorittamisesta, jollei kansallisessa lainsäädännössä säädetä, että vastuussa ovat sekä matkanjärjestäjä että matkanvälittäjä.
- (24) Matkapakettien osalta matkanvälittäjien olisi yhdessä matkanjärjestäjän kanssa vastattava tietojen antamisesta ennen sopimuksen tekemistä. Yhteydenpidon helpottamiseksi erityisesti rajat ylittävissä tapauksissa matkustajan olisi voitava ottaa yhteyttä matkanjärjestäjään myös sen matkanvälittäjän kautta, jonka kautta hän on ostanut matkapaketin.
- (25) Matkustajan olisi saatava kaikki tarpeelliset tiedot ennen matkapaketin ostamista riippumatta siitä, myydäänkö matkapaketti etäviestinten kautta, matkatoimiston toimipaikassa tai muunlaisia jakelukeinoja käyttämällä. Näitä tietoja antaessaan elinkeinonharjoittajan olisi otettava huomioon niiden matkustajien erityistarpeet, jotka ikänsä tai heikomman fyysisen toimintakykynsä, jonka elinkeinonharjoittaja pystyy kohtuudella ennakoimaan, vuoksi ovat erityisen heikossa asemassa.

- (26) Mainoksissa, matkanjärjestäjän verkkosivustolla tai esitteissä ennen sopimuksen tekemistä annettaviin tietoihin kuuluvien keskeisten tietojen, kuten matkapalvelujen pääominaisuuksien tai hintojen, olisi oltava sitovia, jollei matkanjärjestäjä pidätä itselleen oikeutta muuttaa niitä ja jollei tällaisista muutoksista ilmoiteta matkustajalle selkeästi, ymmärrettävästi ja näkyvästi ennen matkapakettisopimuksen tekemistä. Tietojen päivittämisen helpoksi tekevän uuden viestintätekniikan vuoksi ei ole kuitenkaan enää tarpeen vahvistaa esitteitä koskevia erityisiä sääntöjä, mutta on syytä varmistaa, että tietyissä tilanteissa ennen sopimuksen tekemistä annettaviin tietoihin tehtävistä muutoksista, jotka vaikuttavat pakettimatkan toteuttamiseen, tiedotetaan matkustajalle. Ennen sopimuksen tekemistä annettaviin tietoihin olisi aina voitava tehdä muutoksia, jos molemmat matkapakettisopimuksen osapuolet nimenomaisesti sopivat siitä.
- (27) Tässä direktiivissä vahvistetut tiedotusvaatimukset ovat tyhjentäviä, mutta ne eivät saisi vaikuttaa muussa sovellettavassa unionin lainsäädännössä säädettyjen tiedotusvaatimusten soveltamiseen ⁽¹⁾.
- (28) Matkanjärjestäjien olisi annettava yleisiä tietoja kohdemaan viisumivaatimuksista. Tiedot likimääräisistä viisumien hankkimisajoista voidaan esittää viittauksena kohdemaan virallisiin tietoihin.
- (29) Kun otetaan huomioon matkapakettisopimusten erityispiirteet, sopimuspuolten oikeudet ja velvollisuudet olisi vahvistettava sekä matkapaketin alkamista edeltävälle että sen jälkeiselle ajalle ja erityisesti siltä varalta, ettei matkapakettia toteuteta asianmukaisesti tai tietyt olosuhteet muuttuvat.
- (30) Koska matkapaketit ostetaan usein kauan ennen niiden toteuttamista, on mahdollista, että ilmenee yllättäviä tapahtumia. Matkustajalla olisi sen vuoksi oltava oikeus siirtää matkapakettisopimus tietyin edellytyksin toiselle matkustajalle. Tällaisissa tilanteissa matkanjärjestäjän olisi voitava saada takaisin maksamansa kulut esimerkiksi, jos alihankkija vaatii maksua matkustajan nimen muuttamisesta tai matkalipun peruutuksesta ja uuden matkalipun antamisesta.
- (31) Matkustajien olisi myös voitava purkaa matkapakettisopimus asianmukaisen ja perustellun peruutusmaksun maksamista vastaan milloin tahansa ennen matkapaketin alkamista ottaen huomioon odotetut kustannussäästöt sekä matkapalvelujen vaihtoehtoisesta käytöstä saadut tulot. Heillä olisi myös oltava oikeus purkaa matkapakettisopimus peruutusmaksua suorittamatta, jos väistämättömät ja poikkeukselliset olosuhteet vaikuttavat merkittävästi matkapaketin toteuttamiseen. Tällaisiin olosuhteisiin voivat kuulua esimerkiksi sota, muut vakavat turvallisuusongelmat kuten terrorismi, merkittävät riskit ihmisten terveydelle kuten vakavan taudin esiintyminen matkakohteissa tai luonnonkatastrofit kuten tulvat, maanjäristykset tai sääolosuhteet, jotka tekevät mahdottomaksi matkapakettisopimuksessa määritetyn turvallisen matkustamisen kohteeseen.
- (32) Erityistilanteissa myös matkanjärjestäjällä olisi oltava oikeus purkaa matkapakettisopimus ennen matkapaketin alkamista korvausta maksamatta esimerkiksi silloin, kun osanottajien vähimmäismäärä ei täyty ja jos sopimuksessa on varattu tämä mahdollisuus. Matkanjärjestäjän olisi tällöin palautettava kaikki matkapaketin osalta tehdyt maksut.
- (33) Tietyissä tapauksissa matkanjärjestäjien olisi voitava tehdä yksipuolisia muutoksia matkapakettisopimukseen. Matkustajilla olisi kuitenkin oltava oikeus purkaa matkapakettisopimus, jos muutoksilla muutetaan merkittävästi jotain matkapalvelujen pääominaisuuksista. Tilanne voi olla tällainen esimerkiksi silloin, kun matkapalvelujen laatu heikkenee tai arvo vähenee. Matkapakettisopimuksessa olevien lähtö- tai saapumisaikojen muutoksia olisi

⁽¹⁾ Ks. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/31/EY, annettu 8 päivänä kesäkuuta 2000, tietoyhteiskunnan palveluja, erityisesti sähköistä kaupankäyntiä, sisämarkkinoilla koskevista tietyistä oikeudellisista näkökohdista (direktiivi sähköisestä kaupankäynnistä) (EYVL L 178, 17.7.2000, s. 1), ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/123/EY, annettu 12 päivänä joulukuuta 2006, palveluista sisämarkkinoilla (EUVL L 376, 27.12.2006, s. 36), sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 2111/2005, annettu 14 päivänä joulukuuta 2005, yhteisössä toimintakieltoon asetettuja lentoliikenteen harjoittajia koskevan yhteisön luettelon laatimisesta ja lennon suorittavan lentoliikenteen harjoittajan ilmoittamisesta lentomatkustajille sekä direktiivin 2004/36/EY 9 artiklan kumoamisesta (EUVL L 344, 27.12.2005, s. 15), Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1107/2006, annettu 5 päivänä heinäkuuta 2006, vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden oikeuksista lentoliikenteessä (EUVL L 204, 26.7.2006, s. 1), Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1371/2007, annettu 23 päivänä lokakuuta 2007, rautatieliikenteen matkustajien oikeuksista ja velvollisuuksista (EUVL L 315, 3.12.2007, s. 14), Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1008/2008, annettu 24 päivänä syyskuuta 2008, lentoliikenteen harjoittamisen yhteisistä säännöistä yhteisössä (EUVL L 293, 31.10.2008, s. 3), Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1177/2010, annettu 24 päivänä marraskuuta 2010, matkustajien oikeuksista meri- ja sisävesiliikenteessä sekä asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta (EUVL L 334, 17.12.2010, s. 1), ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 181/2011, annettu 16 päivänä helmikuuta 2011, matkustajien oikeuksista linja-autoliikenteessä sekä asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta (EUVL L 55, 28.2.2011, s. 1).

pidettävä merkittävänä esimerkiksi siinä tapauksessa, että ne aiheuttavat matkustajalle huomattavia hankaluuksia tai ylimääräisiä kustannuksia, kuten esimerkiksi kuljetuksen tai majoituksen uudelleenjärjestelyyn. Hinnankorotuksia olisi voitava tehdä vain, jos on tapahtunut muutoksia matkustajien kuljetusta koskevissa polttoaineen tai muiden energialähteiden kustannuksissa, sellaisen kolmannen osapuolen asettamissa veroissa tai maksuissa, joka ei välittömästi osallistu matkapakettisopimukseen sisältyvien matkapalvelujen toteuttamiseen, tai matkapaketin kannalta merkityksellisissä valuuttakursseissa ja ainoastaan jos sopimuksessa on nimenomaisesti varattu mahdollisuus tällaiseen hinnan korottamiseen ja siinä todetaan, että matkustajalla on oikeus näiden kulujen alenemista vastaavaan hinnanalennukseen. Jos matkanjärjestäjä ehdottaa yli kahdeksan prosentin korotusta kokonaishintaan, matkustajalla olisi oltava oikeus purkaa matkapakettisopimus peruutusmaksua suorittamatta.

- (34) On aiheellista antaa oikeussuojakeinoja koskevia erityisiä sääntöjä matkapakettisopimuksen toteuttamisessa tapahtuvien vaatimustenmukaisuuden laiminlyöntien varalta. Matkustajalla olisi oltava oikeus siihen, että ongelmat ratkaistaan, ja jos merkittävää osaa matkapakettisopimukseen sisältyvistä matkapalveluista ei voida suorittaa, matkustajalle olisi tarjottava sopivia vaihtoehtoisia järjestelyjä. Jos matkanjärjestäjä ei korjaa vaatimustenmukaisuuden laiminlyöntiä matkustajan asettamassa kohtuullisessa määräajassa, matkustajan olisi voitava tehdä se itse ja vaatia korvausta tarpeellisista kuluista. Tietyissä tapauksissa ei olisi oltava tarpeen asettaa määräaika, erityisesti jos vaaditaan välitöntä korjaamista. Tämä koskisi esimerkiksi tilanteita, joissa matkustajan on matkanjärjestäjän tarjoaman linja-autokuljetuksen viivästymisen vuoksi otettava taksi ehtiäkseen ajoissa lennolle. Matkustajilla olisi oltava oikeus myös hinnanalennukseen, matkapakettisopimuksen purkamiseen ja/tai vahingonkorvaukseen. Korvauksen olisi katettava myös aineettomat vahingot, kuten korvaus matka- tai lomanautinnon menetyksestä sillä perusteella, että asianomaisten matkapalvelujen suorittamisessa on ilmennyt merkittäviä ongelmia. Matkustaja olisi velvoitettava ilmoittamaan matkanjärjestäjälle ilman tarpeetonta viivytystä matkapakettisopimukseen sisältyvän matkapalvelun toteuttamisessa havaitsemastaan vaatimustenmukaisuuden laiminlyönnistä, ottaen huomioon tapauksen olosuhteet. Tämän velvollisuuden noudattamatta jättäminen olisi otettava huomioon määritettäessä asianmukaista hinnanalennusta tai vahingonkorvausta, jos se olisi vältetty tai sitä olisi pienennetty tällaisen ilmoituksen tekemisellä.
- (35) Johdonmukaisuuden varmistamiseksi on aiheellista yhdenmukaistaa tämän direktiivin säännökset matkapalveluja koskevien kansainvälisten yleissopimusten ja matkustajien oikeuksia koskevan unionin lainsäädännön kanssa. Jos matkanjärjestäjä on vastuussa siitä, ettei matkapakettisopimukseen sisältyviä matkapalveluja suoriteta tai että ne suoritetaan virheellisesti, matkanjärjestäjän olisi voitava vedota palveluntarjoajien vastuun rajoituksiin, jotka on vahvistettu kansainvälisissä yleissopimuksissa, kuten eräiden kansainvälistä ilmakuljetusta koskevien sääntöjen yhtenäistämistä Montrealissa vuonna 1999 tehdyssä yleissopimuksessa ⁽¹⁾, kansainvälisiä rautatiekuljetuksia koskevassa vuonna 1980 tehdyssä yleissopimuksessa (COTIF) ⁽²⁾ sekä matkustajien ja matkatavaroiden kuljettamisesta meritse vuonna 1974 tehdyssä Ateenan yleissopimuksessa ⁽³⁾. Jos matkustajan paluuta ajoissa lähtöpaikkaan on mahdotonta varmistaa väistämättömien ja poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi, matkanjärjestäjän olisi vastattava matkustajan välttämättömistä majoituskustannuksista enintään kolmen yön ajalta matkustajaa kohti, jollei matkustajan oikeuksia koskevassa voimassa olevassa tai tulevassa unionin lainsäädännössä säädetä pidemmistä ajanjaksoista.
- (36) Tämä direktiivi ei saisi vaikuttaa matkustajien oikeuksiin tehdä valituksia sekä tämän direktiivin että muiden asiaan liittyvien unionin säädösten tai kansainvälisten yleissopimusten nojalla, joten matkustajilla on edelleen mahdollisuus tehdä valituksia matkanjärjestäjälle, liikenteenharjoittajalle tai muulle vastuussa olevalle osapuolelle tai tapauksen mukaan useammalle osapuolelle. Olisi täsmennettävä, että tämän direktiivin nojalla myönnetty korvaus tai hinnanalennus ja muun asiaan liittyvän unionin lainsäädännön tai kansainvälisten yleissopimusten nojalla myönnetty korvaus tai hinnanalennus olisi liiallisten korvausten välttämiseksi vähennettävä toisistaan. Matkanjärjestäjän vastuu ei saisi rajoittaa oikeutta hakea korvausta kolmansilta osapuolilta, kuten palveluntarjoajilta.
- (37) Jos matkustaja joutuu vaikeuksiin matkan tai loman aikana, matkanjärjestäjä olisi velvoitettava avustamaan häntä asianmukaisella tavalla ilman tarpeetonta viivytystä. Avun olisi käsitettävä pääasiassa ja tarpeen mukaan esimerkiksi terveyspalveluja, paikallisviranomaisia ja konsuliapua koskevien tietojen antaminen sekä esimerkiksi etäviestintään ja vaihtoehtoisiin matkanjärjestelyihin liittyvä käytännön apu.

⁽¹⁾ Neuvoston päätös 2001/539/EY, tehty 5 päivänä huhtikuuta 2001, yleissopimuksen tekemisestä tiettyjen kansainvälistä ilmakuljetusta koskevien sääntöjen yhtenäistämistä (Montrealin yleissopimus) Euroopan yhteisön puolesta (EYVL L 194, 18.7.2001, s. 38).

⁽²⁾ Neuvoston päätös 2013/103/EU, annettu 16 päivänä kesäkuuta 2011, Euroopan unionin liittymistä 9 päivänä toukokuuta 1980 tehtyyn kansainvälistä rautatiekuljetuksia koskevaan yleissopimukseen (COTIF), sellaisena kuin se on muutettuna 3 päivänä kesäkuuta 1999 tehdyllä Vilnan pöytäkirjalla, koskevan Euroopan unionin ja Valtioiden välisen kansainvälisten rautatiekuljetusten järjestön välisen sopimuksen allekirjoittamisesta ja tekemisestä (EUVL L 51, 23.2.2013, s. 1).

⁽³⁾ Neuvoston päätös 2012/22/EU, annettu 12 päivänä joulukuuta 2011, Euroopan unionin liittymisestä matkustajien ja matkatavaroiden kuljettamisesta meritse vuonna 1974 tehdyn Ateenan yleissopimuksen vuoden 2002 pöytäkirjaan, lukuun ottamatta sen 10 ja 11 artiklaa (EUVL L 8, 12.1.2012, s. 1).

- (38) Komissio esitti lentomatkustajien suojasta lentoyhtiön maksukyvyttömyystapauksessa 18 päivänä maaliskuuta 2013 antamassaan tiedonannossa matkustajien suojan parantamiseen lentoyhtiön maksukyvyttömyystapauksessa tähtääviä toimenpiteitä, joita ovat muun muassa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 261/2004⁽¹⁾ ja asetuksen (EY) N:o 1008/2008 täytäntöönpanon parantaminen ja tiivis yhteistyö alan toimijoiden kanssa ja, jos edellä mainitut toimenpiteet eivät riitä, lainsäädäntöaloitteen harkitseminen. Koska tiedonanto koskee yksittäisen osion eli lentoliikennepalvelujen ostamista, se ei käsittele maksukyvyttömyyssuojaa pakettimatkojen ja yhdistettyjen matkajärjestelyjen osalta.
- (39) Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että matkapaketin ostavat matkustajat saavat täyden suojan matkanjärjestäjän maksukyvyttömyyden varalta. Jäsenvaltioiden, joihin matkanjärjestäjät ovat sijoittautuneet, olisi varmistettava, että ne asettavat vakuuden matkustajien itsensä tai heidän puolestaan suoritettujen kaikkien maksujen palauttamiseksi ja, jos matkapakettiin sisältyy matkustajien kuljetus, matkustajien paluukuljetuksen takaamiseksi matkanjärjestäjän maksukyvyttömyyden varalta. Olisi kuitenkin oltava mahdollista tarjota matkustajille matkapaketin jatkamista. Vaikka jäsenvaltioille jätetään harkintavalta maksukyvyttömyyssuojan järjestämistavan suhteen, niiden olisi kuitenkin varmistettava, että suoja on tehokas. Tehokkuus tarkoittaa, että suojan olisi oltava käytettävissä heti, kun matkapalveluja ei matkanjärjestäjän maksuvalmiusongelmien vuoksi suoriteta, niitä ei tulla suorittamaan tai ne tullaan suorittamaan vain osittain tai jos palveluntarjoajat vaativat matkustajia maksamaan niistä. Jäsenvaltioiden olisi voitava vaatia, että matkanjärjestäjät antavat matkustajille todistuksen, joka osoittaa, että näillä on välitön oikeus maksukyvyttömyyssuojan tarjoajaa kohtaan.
- (40) Jotta maksukyvyttömyyssuoja olisi tehokas, sen olisi katettava ennakoitavissa olevat maksujen määrät, joihin matkanjärjestäjän maksukyvyttömyys vaikuttaa, ja tarvittaessa ennakoitavissa olevat paluukuljetusten kustannukset. Tämä tarkoittaa, että suojan olisi oltava riittävä kattamaan kaikki ennakoitavissa olevat maksut, jotka matkustajat ovat suorittaneet tai jotka on suoritettu matkustajien puolesta matkapaketeista huippusesonkina, ottaen huomioon tällaisten maksujen saamisen ja loman tai matkan päättymisen välinen aika, sekä tarvittaessa ennakoitavissa olevat paluukuljetusten kustannukset. Tämä tarkoittaa yleisesti sitä, että vakuuden on katettava riittävän suuri prosenttiosuus matkanjärjestäjän liikevaihdosta matkapakettien osalta, ja se voi olla riippuvainen sellaisista tekijöistä kuin myytyjen matkapakettien tyyppi, mukaan lukien kuljetusmuoto, matkakohde sekä oikeudelliset rajoitukset tai matkanjärjestäjän sitoumukset, jotka koskevat ennalta suoritettujen maksujen määriä, jotka se voi hyväksyä, ja niiden ajoitusta ennen matkapaketin alkamista. Vaikka tarvittava vakuus voidaan laskea viimeisimpien yritystietojen, esimerkiksi viimeisimpänä liiketoimintavuonna saavutetun liikevaihdon, perusteella, matkanjärjestäjät olisi veloitettava mukauttamaan maksukyvyttömyyssuojaa riskien kasvaessa, mukaan lukien matkapakettien myynnin merkittävä kasvu. Tehokkaassa maksukyvyttömyyssuojassa ei kuitenkaan olisi tarpeen ottaa huomioon erittäin vähäisiä riskejä, joita ovat esimerkiksi useiden suurimpien matkanjärjestäjien samanaikainen maksukyvyttömyys, jos tämä vaikuttaisi suhteettomasti suojan kustannuksiin ja heikentäisi näin sen tehokkuutta. Tällaisissa tapauksissa maksujen palautuksia koskeva takuu voi olla rajoitettu.
- (41) Ottaen huomioon kansallisten lainsäädäntöjen ja käytäntöjen erot, jotka koskevat matkapakettisopimuksen osapuolia ja matkustajien suorittamia tai matkustajien puolesta suoritettuja maksuja, jäsenvaltioilla olisi oltava mahdollisuus edellyttää myös matkanvälittäjiltä maksukyvyttömyyssuojan hankkimista.
- (42) Direktiivin 2006/123/EY mukaisesti on aiheellista vahvistaa säännöt, joilla estetään maksukyvyttömyyssuojaa koskevia veloitteita muodostamasta estettä palvelujen vapaalle liikkuvuudelle ja sijoittautumisvapaudelle. Tämän vuoksi jäsenvaltiot olisi veloitettava tunnustamaan sijoittautumisjäsenvaltion lainsäädännön mukainen maksukyvyttömyyssuoja. Jäsenvaltiot olisi veloitettava nimittämään keskusyhteyspisteitä hallinnollisen yhteistyön ja eri jäsenvaltioissa toimivien matkanjärjestäjien sekä soveltuviissa tapauksissa matkanvälittäjien valvonnan helpottamiseksi maksukyvyttömyyssuojan osalta.
- (43) Yhdistettyjen matkajärjestelyjen hankkimista helpottavat elinkeinonharjoittajat olisi veloitettava ilmoittamaan matkustajille, että he eivät ole ostamassa matkapakettia ja että kukin yksittäinen matkapalvelun tarjoaja on yksinään vastuussa sopimustensa asianmukaisesta toteuttamisesta. Yhdistettyjen matkajärjestelyjen hankkimista elinkeinonharjoittajat olisi lisäksi veloitettava järjestämään maksukyvyttömyyssuojaa saamiensa maksujen palauttamiseksi ja, jos ne ovat vastuussa matkustajien kuljetuksesta, matkustajien paluukuljetusta varten, ja niiden olisi ilmoitettava tästä matkustajille. Yksittäisten sopimusten, jotka ovat osa yhdistettyä matkajärjestelyä, toteuttamisesta vastaaviin elinkeinonharjoittajiin sovelletaan unionin yleistä kuluttajansuojalainsäädäntöä ja unionin alakohtaista lainsäädäntöä.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 261/2004, annettu 11 päivänä helmikuuta 2004, matkustajille heidän lennolle pääsynsä epäämisen sekä lentojen peruuttamisen tai pitkäaikaisen viivästyksen johdosta annettavaa korvausta ja apua koskevista yhteisistä säännöistä sekä asetuksen (ETY) N:o 295/91 kumoamisesta (EUVL L 46, 17.2.2004, s. 1).

- (44) Jäsenvaltioita ei, niiden vahvistaessa sääntöjä, jotka koskevat matkapaketteihin ja yhdistettyihin matkajärjestelyihin liittyviä maksukyvyttömyyssuojajärjestelmiä, saisi estää ottamasta huomioon pienempien yritysten erityislannetta, samalla kun ne varmistavat matkustajille saman suojan tason.
- (45) Matkustajia olisi suojeltava matkapakettien ja yhdistettyjen matkajärjestelyjen varausprosessin aikana tapahtuvilta virheiltiltä.
- (46) Olisi vahvistettava, että matkustajat eivät voi luopua tähän direktiiviin perustuvista oikeuksista ja että yhdistettyjen matkajärjestelyjen hankkimista helpottavat matkanjärjestäjät tai elinkeinonharjoittajat eivät voi välttyä velvollisuuksiltaan välttämällä, että ne toimivat ainoastaan matkapalvelun tarjoajina, edustajina tai jossain muussa ominaisuudessa.
- (47) Jäsenvaltioiden olisi vahvistettava sääntöjä, jotka koskevat niiden kansallisten säännösten rikkomiseen sovellettavia seuraamuksia, joilla tämä direktiivi saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä, ja varmistettava seuraamusten täytäntöönpano. Näiden seuraamusten olisi oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.
- (48) Tämän direktiivin antamisen johdosta on mukautettava tiettyjä unionin kuluttajansuojasäädöksiä. Olisi erityisesti selvennettävä, että Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 2006/2004⁽¹⁾ sovelletaan tämän direktiivin rikkomiseen. Koska Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2011/83/EU⁽²⁾ ei nykyisessä muodossaan sovelleta direktiivin 90/314/ETY kattamiin sopimuksiin, on tarpeen muuttaa myös direktiiviä 2011/83/EU sen varmistamiseksi, että sitä sovelletaan edelleen yksittäisiin matkapalveluihin, jotka ovat osa yhdistettyä matkajärjestelyä, edellyttäen, että näitä yksittäisiä palveluja ei ole muutoin suljettu direktiivin 2011/83/EU soveltamisalan ulkopuolelle ja että tiettyjä siinä vahvistettuja kuluttajien oikeuksia sovelletaan myös matkapaketteihin.
- (49) Tämä direktiivi ei rajoita Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 95/46/EY⁽³⁾ säädettyjen henkilötietojen suojelua koskevien sääntöjen eikä kansainvälistä yksityisoikeutta koskevien unionin sääntöjen, mukaan lukien Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 593/2008⁽⁴⁾, soveltamista.
- (50) Olisi täsmennettävä, että tämän direktiivin lakisäätteisiä vaatimuksia, jotka koskevat maksukyvyttömyyssuojaa ja yhdistettyihin matkajärjestelyihin liittyviä tietoja, olisi sovellettava myös elinkeinonharjoittajiin, jotka eivät ole sijoittautuneet johonkin jäsenvaltioon ja jotka suuntaavat millä tahansa tavalla asetuksessa (EY) N:o 593/2008 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1215/2012⁽⁵⁾ tarkoitettua toimintaansa yhteen tai useampaan jäsenvaltioon.
- (51) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän asetuksen tavoitetta, eli edistää sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa ja saavuttaa mahdollisimman korkeatasoinen ja yhdenmukainen kuluttajansuoja, vaan se voidaan laajuutensa vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla. Sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä direktiivissä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi.
- (52) Tässä direktiivissä kunnioitetaan perusoikeuksia ja noudatetaan Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustettuja periaatteita. Tässä direktiivissä kunnioitetaan erityisesti perusoikeuskirjan 16 artiklassa vahvistettua elinkeinovapautta, samalla kun varmistetaan perusoikeuskirjan 38 artiklan mukaisesti kuluttajansuojan korkea taso unionissa.

(1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 2006/2004, annettu 27 päivänä lokakuuta 2004, kuluttajansuojalainsäädännön täytäntöönpanosta vastaavien kansallisten viranomaisten yhteistyöstä ("asetus kuluttajansuojaa koskevasta yhteistyöstä") (EUVL L 364, 9.12.2004, s. 1).

(2) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/83/EU, annettu 25 päivänä lokakuuta 2011, kuluttajan oikeuksista, neuvoston direktiivin 93/13/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/44/EY muuttamisesta sekä neuvoston direktiivin 85/577/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/7/EY kumoamisesta (EUVL L 304, 22.11.2011, s. 64).

(3) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 95/46/EY, annettu 24 päivänä lokakuuta 1995, yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta (EYVL L 281, 23.11.1995, s. 31).

(4) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 593/2008, annettu 17 päivänä kesäkuuta 2008, sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista (Rooma I) (EUVL L 177, 4.7.2008, s. 6).

(5) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1215/2012, annettu 12 päivänä joulukuuta 2012, tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla (EUVL L 351, 20.12.2012, s. 1).

- (53) Jäsenvaltiot ovat selittävistä asiakirjoista 28 päivänä syyskuuta 2011 annetun jäsenvaltioiden ja komission yhteisen poliittisen lausuman ⁽¹⁾ mukaisesti sitoutuneet perustelluissa tapauksissa liittämään ilmoitukseen toimenpiteistä, jotka koskevat direktiivin saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä, yhden tai useamman asiakirjan, joista käy ilmi direktiivin osien ja kansallisen lainsäädännön osaksi saattamiseen tarkoitettujen välineiden vastaavien osien suhde. Tämän direktiivin osalta lainsäätäjää pitää tällaisten asiakirjojen toimittamista perusteltuna.
- (54) Direktiivi 90/314/ETY olisi tämän vuoksi kumottava,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I LUKU

KOHDE, SOVELTAMISALA, MÄÄRITELMÄT JA YHDENMUKAISTAMISEN TASO

1 artikla

Kohde

Tämän direktiivin tarkoituksena on edistää sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa ja saavuttaa kuluttajansuojan korkea ja mahdollisimman yhtenäinen taso lähentämällä jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten tiettyjä osia, jotka koskevat matkustajien ja elinkeinonharjoittajien välisiä matkapaketteja ja yhdistettyjä matkajärjestelyjä koskevia sopimuksia.

2 artikla

Soveltamisala

1. Tätä direktiiviä sovelletaan matkapaketteihin, joita elinkeinonharjoittajat tarjoavat myytäväksi tai myyvät matkustajille, sekä yhdistettyihin matkajärjestelyihin, joiden hankkimista elinkeinonharjoittajat helpottavat.
2. Tätä direktiiviä ei sovelleta
 - a) matkapaketteihin ja yhdistettyihin matkajärjestelyihin, joiden kesto on alle 24 tuntia, elleivät ne sisällä yöpymistä;
 - b) tarjottuihin matkapaketteihin, joita tarjotaan, tai yhdistettyihin matkajärjestelyihin, joiden hankkimista helpotetaan satunnaisesti ja voittoa tavoittelemattomalta pohjalta sekä ainoastaan rajoitetulle matkustajien ryhmälle;
 - c) matkapaketteihin ja yhdistettyihin matkajärjestelyihin, jotka ostetaan liikematkustamista koskevaa järjestelyä koskevan yleisen sopimuksen perusteella, joka on tehty elinkeinonharjoittajan ja sellaisen toisen luonnollisen tai oikeushenkilön välillä, joka toimii liike-, elinkeino- tai ammattitoimintaansa liittyvissä tarkoituksissa.
3. Tämä direktiivi ei vaikuta kansalliseen yleiseen sopimusoikeuteen, kuten sopimuksen pätevyyttä, tekemistä tai vaikutuksia koskeviin sääntöihin, siltä osin kuin yleisen sopimusoikeuden näkökohtia ei säännellä tällä direktiivillä.

3 artikla

Määritelmät

Tässä direktiivissä tarkoitetaan

1) 'matkapalvelulla'

- a) matkustajien kuljetusta;
- b) majoitusta, kun se ei ole olennainen osa matkustajien kuljetusta ja joka ei tapahdu asumistarkoituksessa;

⁽¹⁾ EUVL C 369, 17.12.2011, s. 14.

- c) autojen tai muiden Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2007/46/EY⁽¹⁾ 3 artiklan 11 kohdassa tarkoitettujen moottoriajoneuvojen taikka Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/126/EY⁽²⁾ 4 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisesti A-luokan ajokorttia edellyttävien moottoripyörien vuokraamista;
- d) muuta matkailupalvelua, joka ei ole olennainen osa a, b tai c alakohdassa tarkoitettua matkapalvelua;
- 2) 'matkapaketilla' vähintään kahden erityyppisen, samaa matkaa tai lomaa varten yhdistetyn matkapalvelun yhdistelmää, jos
- a) kyseiset palvelut yhdistää yksi elinkeinonharjoittaja, myös matkustajan pyynnöstä tai hänen tekemänsä valinnan mukaisesti, ennen kuin kaikki palvelut kattava yksi sopimus tehdään; tai
- b) riippumatta siitä, tehdäänkö yksittäisten matkapalvelujen tarjoajien kanssa erillisiä sopimuksia, kyseisiä palveluja
- i) ostetaan yhdestä myyntipisteestä ja nämä palvelut on valittu, ennen kuin matkustaja sitoutuu maksamaan;
- ii) tarjotaan tai myydään yhteis- tai kokonaishintaan tai niistä veloitetaan yhteis- tai kokonaishinta;
- iii) mainostetaan tai myydään "matkapaketina" tai vastaavalla nimikkeellä;
- iv) yhdistetään sen jälkeen, kun on tehty sopimus, jolla elinkeinonharjoittaja antaa matkustajalle oikeuden tehdä valintoja erityyppisten matkapalvelujen valikoimasta; tai
- v) ostetaan eri elinkeinonharjoittajilta käyttämällä toisiinsa kytettyjä verkkovarausmenettelyjä, joissa matkustajan nimi, maksutiedot ja sähköpostiosoite toimitetaan elinkeinonharjoittajalta, jonka kanssa ensimmäinen sopimus tehdään, yhdelle tai useammalle toiselle elinkeinonharjoittajalle, ja sopimus viimeksi mainitun yhden tai useamman elinkeinonharjoittajan kanssa tehdään viimeistään 24 tuntia ensimmäisen matkapalvelun varauksen vahvistamisen jälkeen.
- Matkapalvelujen yhdistelmä, jossa enintään yhdentyypinen 1 kohdan a, b tai c alakohdassa tarkoitettu matkapalvelu yhdistetään yhteen tai useampaan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettuun matkailupalveluun, ei ole matkapaketti, jos viimeksi mainitut palvelut
- a) eivät muodosta merkittävää osaa yhdistelmän arvosta, niitä ei mainosteta yhdistelmän olennaisena piirteenä eivätkä ne ole muulla tavoin yhdistelmän olennainen piirre; tai
- b) ne valitaan ja ostetaan vasta sen jälkeen, kun 1 kohdan a, b tai c alakohdassa tarkoitettujen matkapalvelujen suorittaminen on alkanut;
- 3) 'matkapakettisopimuksella' koko matkapakettia koskevaa sopimusta tai, jos matkapaketti toteutetaan useampien erillisten sopimusten nojalla, kaikkia matkapakettiin sisältyviä matkapalveluja koskevia sopimuksia;
- 4) 'matkapaketin alkamisella' matkapakettiin sisältyvien matkapalvelujen suorittamisen alkamista;
- 5) 'yhdistetyllä matkajärjestelyllä' vähintään kahta erityyppistä, samaa matkaa tai lomaa varten ostettua matkapalvelua, jotka eivät muodosta matkapakettia ja jotka johtuvat erillisten sopimusten tekemisestä yksittäisten matkapalvelujen tarjoajien kanssa edellyttäen, että elinkeinonharjoittaja helpottaa:
- a) matkustajien suorittamaa kunkin matkapalvelun erillistä valintaa ja erillistä maksamista yhden myyntipisteeseensä tehdyn käynnin tai yhden myyntipisteeseensä otetun yhteyden aikana; tai

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2007/46/EY, annettu 5 päivänä syyskuuta 2007, puiteiden luomisesta moottoriajoneuvojen ja niiden perävaunujen sekä tällaisiin ajoneuvoihin tarkoitettujen järjestelmien, osien ja erillisten teknisten yksiköiden hyväksymiselle (Puitedirektiivi) (EUVL L 263, 9.10.2007, s. 1).

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/126/EY, annettu 20 päivänä joulukuuta 2006, ajokorteista (EUVL L 403, 30.12.2006, s. 18).

- b) vähintään yhden täydentävän matkapalvelun hankkimista toiselta elinkeinonharjoittajalta kohdennetusti, jos sopimus tällaisen toisen elinkeinonharjoittajan kanssa tehdään viimeistään 24 tuntia ensimmäisen matkapalvelun varauksen vahvistamisen jälkeen.

Kun ostetaan enintään yhdyntyyppinen 1 kohdan a, b tai c alakohdassa tarkoitettu matkapalvelu ja yksi tai useampi 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettu matkailupalvelu, ne eivät muodosta yhdistettyä matkajärjestelyä, jos viimeksi mainitut palvelut eivät ole merkittävä osa palvelujen yhdistetystä arvosta eikä niitä mainosteta yhdistelmän olennaisena piirteenä eivätkä ne ole muulla tavoin matkan tai loman olennainen piirre.

- 6) 'matkustajalla' henkilöä, joka haluaa tehdä tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvan sopimuksen tai jolla on oikeus matkustaa tällaisen sopimuksen perusteella;
- 7) 'elinkeinonharjoittajalla' luonnollista henkilöä taikka joko yksityisessä tai julkisessa omistuksessa olevaa oikeushenkilöä, joka toimii, mukaan lukien nimissään tai puolestaan toimivan muun henkilön välityksellä, tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvia sopimuksia tehdessään tarkoituksessa, joka liittyy hänen liike-, elinkeino- tai ammattitoimintaansa, riippumatta siitä, toimiiko hän matkanjärjestäjänä, matkanväliittäjänä, yhdistetyn matkajärjestelyn hankkimista helpottavana elinkeinonharjoittajana tai matkapalvelun tarjoajana;
- 8) 'matkanjärjestäjällä' elinkeinonharjoittajaa, joka yhdistää ja myy tai tarjoaa myytäväksi matkapaketteja joko suoraan tai toisen elinkeinonharjoittajan välityksellä tai yhdessä toisen elinkeinonharjoittajan kanssa, tai elinkeinonharjoittajaa, joka toimittaa matkustajan tiedot toiselle elinkeinonharjoittajalle 2 kohdan b alakohdan v alakohdan mukaisesti;
- 9) 'matkanvälittäjällä' elinkeinonharjoittajaa, joka ei ole matkanjärjestäjä ja joka myy tai tarjoaa myytäväksi matkanjärjestäjän yhdistämiä matkapaketteja;
- 10) 'sijoittautumisella' direktiivin 2006/123/EY 4 artiklan 5 kohdassa määriteltyä sijoittautumista;
- 11) 'pysyvällä välineellä' välinettä, jonka avulla matkustaja tai elinkeinonharjoittaja voi tallentaa itselleen henkilökohtaisesti osoitettuja tietoja siten, että ne ovat saatavilla myöhempää käyttöä varten tietojen käyttötarkoituksen kannalta asianmukaisen ajan, ja joka mahdollistaa tallennettujen tietojen jäljentämisen muuttumattomina;
- 12) 'väistäämättömillä ja poikkeuksellisilla olosuhteilla' tilannetta, johon tällaiseen tilanteeseen vetoava osapuoli ei voi vaikuttaa ja jonka seurauksia ei olisi voitu välttää, vaikka kaikki kohtuulliset toimenpiteet olisi toteutettu;
- 13) 'vaatimustenmukaisuuden laiminlyönnillä' matkapakettiin sisältyvien matkapalvelujen suorittamatta jättämistä tai virheellistä suorittamista;
- 14) 'alaikäisellä' alle 18-vuotiaasta henkilöä;
- 15) 'myyntipisteellä' siirrettävää tai kiinteää vähittäismyyntipaikkaa tai vähittäismyyntisivustoa tai vastaavaa verkkomyyntitoimintona, mukaan lukien vähittäismyyntisivustot tai verkkomyyntitoiminnot, jotka esitetään matkustajille yhtenä toimintona, mukaan lukien puhelinpalvelu;
- 16) 'paluukuljetuksella' matkustajan paluuta lähtöpaikkaan tai muuhun sopimuspuolten sopimaan paikkaan.

4 artikla

Yhdenmukaistamisen taso

Ellei tässä direktiivissä toisin säädetä, jäsenvaltiot eivät saa kansallisessa lainsäädännössään pitää voimassa tai ottaa käyttöön tässä direktiivissä säädetyistä poikkeavista säännöksistä, ei myöskään tiukempia tai sallivampia säännöksiä niin, että matkustajien suojan taso olisi erilainen.

II LUKU

TIEDOTUSVELVOITTEET JA MATKAPAKETTISOPIMUKSEN SISÄLTÖ

5 artikla

Ennen sopimuksen tekemistä annettavat tiedot

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että ennen kuin matkustaja sitoutuu matkapakettisopimukseen tai muuhun vastaavaan tarjoukseen, matkanjärjestäjä, ja myös matkanvälittäjä, jos matkapaketti myydään matkanvälittäjän kautta, toimittaa matkustajalle vakiomuotoiset tiedot liitteessä I olevassa A tai B osassa esitetyllä asiaankuuluvalla tietolomakkeella ja, jos tätä voidaan soveltaa matkapakettiin, seuraavat tiedot:

a) matkapalvelujen pääominaisuudet:

- i) matkakohde tai -kohteet, matkareitti ja oleskeluajat päivämäärineen ja, jos matkapakettiin kuuluu majoitus, matkaan sisältyvien yöpymisten lukumäärä;
- ii) kuljetusvälineet ja niiden luonne ja luokka sekä lähdön ja paluun paikat, päivämäärät ja kellonajat, matkan aikana tehtävien pysähdysten kesto ja paikat sekä kuljetusyhteydet.

Jos tarkkaa aikaa ei ole vielä määritetty, matkanjärjestäjän ja tarvittaessa matkanvälittäjän on ilmoitettava matkustajalle arvioitu lähtö- ja paluu-aika;

- iii) majoituksen sijainti, pääpiirteet ja tapauksen mukaan matkustajaluokka asianomaisen kohtemaan sääntöjen mukaisesti;
- iv) ateriasuunnitelma;
- v) matkapaketin sovittuun kokonaishintaan sisältyvät tutustumiskäynnit, yksi tai useampi retki ja muut palvelut;
- vi) jos tämä ei ilmene asiayhteydestä, se, tarjotaanko jotkin matkapalveluista matkustajalle osana ryhmää, ja jos näin on, ryhmän likimääräinen koko, jos tämä on mahdollista;
- vii) jos matkustajan muista matkailupalveluista saama hyöty riippuu tehokkaasta suullisesta viestinnästä, näiden palvelujen suorittamiskieli; ja
- viii) se, soveltuuko matka tai loma yleisesti ottaen liikuntarajoitteisille henkilöille, ja matkustajan pyynnöstä myös täsmälliset tiedot matkan tai loman soveltuvuudesta matkustajan tarpeet huomioon ottaen;

b) matkanjärjestäjän ja tarvittaessa matkanvälittäjän toiminimi ja maantieteellinen osoite sekä puhelinnumero ja tarvittaessa sähköpostiosoite;

c) matkapaketin kokonaishinta veroineen ja mahdollisesti sovellettavine lisämaksuineen ja muine kustannuksineen tai, jollei näitä kustannuksia voida kohtuudella laskea ennen sopimuksen tekemistä, tiedot niiden lisäkustannusten tyypistä, joista matkustaja saattaa vielä joutua vastaamaan;

d) maksujärjestelyt, mukaan lukien se määrä tai prosenttiosuus hinnasta, joka on maksettava etumaksuna, sekä aikataulu loppumaksun maksamiselle, tai rahoitustakuut, jotka matkustajan on maksettava tai annettava;

e) matkapaketin toteuttamiseksi vaadittava osallistujien vähimmäismäärä ja matkapaketin alkamista edeltävä 12 artiklan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitettu määräaika sopimuksen mahdolliselle purkamiselle, jos osallistujien vähimmäismäärä ei täyty;

- f) yleiset tiedot kohdemaan passi- ja viisumimääräyksistä, mukaan lukien likimääräiset viisumien hankkimisajat sekä tiedot sen terveystieteistä;
- g) tiedot siitä, että matkustaja voi purkaa sopimuksen milloin tahansa ennen matkapaketin alkamista maksamalla 12 artiklan 1 kohdan mukaisesti kohtuullisen peruutusmaksun tai, soveltuessa tapauksissa, matkanjärjestäjän edellyttämät vakiomääräiset peruutusmaksut;
- h) tiedot valinnaisesta tai pakollisesta vakuutuksesta niiden kustannusten korvaamiseksi, joita aiheutuu, jos matkustaja purkaa sopimuksen, taikka tapaturmasta, sairaudesta tai kuolemasta aiheutuvien avustus- ja paluukuljetuskustannusten korvaamiseksi.

Puhelimitse tehtyjen matkapakettisopimusten osalta matkanjärjestäjän tai tarvittaessa matkanvälittäjän on annettava matkustajalle liitteessä I olevassa B osassa esitetyt vakiomuotoiset tiedot ja ensimmäisen alakohdan a–h alakohdassa säädetty tiedot.

2. Edellä 3 artiklan 2 kohdan b alakohdan v alakohdassa määriteltyjen matkapakettien osalta matkanjärjestäjän sekä elinkeinonharjoittajan, jolle tiedot toimitetaan, on varmistettava, että ennen kuin matkustaja sitoutuu sopimukseen tai muuhun vastaavaan tarjoukseen, kumpikin niistä antaa 1 kohdan ensimmäisen alakohdan a–h alakohdassa säädetty tiedot, siltä osin kuin tiedoilla on merkitystä niiden tarjoamien matkapalvelujen kannalta. Matkanjärjestäjän on annettava samanaikaisesti myös liitteessä I olevassa C osassa esitetyt vakiomuotoiset tiedot.

3. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut tiedot on annettava selkeästi, ymmärrettävästi ja näkyvästi. Jos tällaiset tiedot annetaan kirjallisesti, niiden on oltava helposti luettavassa muodossa.

6 artikla

Ennen sopimuksen tekemistä annettavien tietojen sitovuus ja matkapakettisopimuksen tekeminen

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että matkustajalle 5 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan a, c, d, e ja g alakohdan nojalla annetut tiedot ovat erottamaton osa matkapakettisopimusta ja että niitä ei muuteta, elleivät sopimuspuolet nimenomaisesti toisin sovi. Matkanjärjestäjän ja tarvittaessa matkanvälittäjän on ilmoitettava kaikki ennen sopimuksen tekemistä annettavien tietojen muutokset matkustajalle selkeästi, ymmärrettävästi ja näkyvästi ennen matkapakettisopimuksen tekemistä.

2. Jos matkanjärjestäjä ja tarvittaessa matkanvälittäjä ei anna 5 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan c alakohdassa tarkoitettuja lisämaksuja tai muita kustannuksia koskevia tietoja ennen matkapakettisopimuksen tekemistä, matkustaja ei ole velvollinen maksamaan näitä maksuja tai muita kustannuksia.

7 artikla

Matkapakettisopimuksen sisältö ja ennen matkapaketin alkamista toimitettavat asiakirjat

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että matkapakettisopimukset on laadittu selkeästi ja ymmärrettävästi ja, jos ne ovat kirjallisia, helposti luettavassa muodossa. Matkanjärjestäjän tai matkanvälittäjän on matkapakettisopimuksen tekemisen yhteydessä tai sen jälkeen ilman aiheutonta viivytystä annettava matkustajalle jäljennös sopimuksesta tai sopimuksen vahvistus pysyvällä välineellä. Matkustajalla on oikeus pyytää jäljennöstä paperilla, jos matkapakettisopimus on tehty osapuolten ollessa samanaikaisesti itse läsnä.

Direktiivin 2011/83/EU 2 artiklan 8 kohdassa määriteltyjen muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa tehtyjen sopimusten osalta matkustajalle on annettava matkapakettisopimuksen kappale tai sen vahvistus paperilla tai matkustajan suostumuksella muualla pysyvällä välineellä.

2. Matkapakettisopimuksessa tai sopimuksen vahvistuksessa on esitettävä kokonaisuudessaan se, mistä on sovittu, ja sen on sisällettävä kaikki 5 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan a–h alakohdassa tarkoitetut tiedot ja seuraavat tiedot:

- a) matkustajan esittämät erityisvaatimukset, jotka matkanjärjestäjä on hyväksynyt;

- b) tiedot siitä, että matkanjärjestäjä on
- i) vastuussa kaikkien sopimukseen sisältyvien matkapalvelujen asianmukaisesta suorittamisesta 13 artiklan mukaisesti; ja
 - ii) velvollinen avustamaan vaikeuksiin joutunutta matkustajaa 16 artiklan mukaisesti;
- c) maksukyvyttömyyssuojasta vastaavan tahon nimi ja yhteystiedot, myös maantieteellinen osoite sekä, tarvittaessa, asianomaisen jäsenvaltion tätä tarkoitusta varten nimeämän toimivaltaisen viranomaisen nimi ja yhteystiedot;
- d) matkanjärjestäjän paikallisen edustajan, yhteyspisteen tai muun palvelun nimi, osoite, puhelinnumero, sähköpostiosoite ja tarvittaessa telekopionumero, joiden avulla matkustaja voi ottaa yhteyttä matkanjärjestäjään nopeasti ja viestiä tämän kanssa tehokkaasti pyytääkseen apua ollessaan vaikeuksissa tai tehdäkseen valituksen matkapaketin toteuttamisessa havaitusta vaatimustenmukaisuuden laiminlyönnistä;
- e) tiedot siitä, että matkustajan on ilmoitettava matkapaketin toteuttamisessa havaitsemastaan vaatimustenmukaisuuden laiminlyönnistä 13 artiklan 2 kohdan mukaisesti;
- f) alaikäisen matkustaessa ilman vanhempaa tai muuta valtuutettua henkilöä sellaisen matkapakettisopimuksen perusteella, johon sisältyy majoitus, tiedot, joiden avulla alaikäiseen tai alaikäisestä tämän oleskelupaikassa vastuussa olevaan henkilöön saadaan suoraan yhteys;
- g) tiedot käytettävissä olevista sisäisistä valitusten käsittelymenettelyistä ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/11/EU ⁽¹⁾ mukaisista vaihtoehtoisista riidanratkaisumenettelyistä sekä tarvittaessa vaihtoehtoisesta riidanratkaisuelimestä, joiden piiriin elinkeinonharjoittaja kuuluu, ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 524/2013 ⁽²⁾ mukaisesta verkkovälitteisestä riidanratkaisufoorumista;
- h) tiedot matkustajan oikeudesta siirtää sopimus toiselle matkustajalle 9 artiklan mukaisesti.

3. Edellä 3 artiklan 2 kohdan b alakohdan v alakohdassa määriteltyjen matkapakettien osalta elinkeinonharjoittajan, jolle tiedot toimitetaan, on ilmoitettava matkanjärjestäjälle matkapaketin luomiseen johtavan sopimuksen tekemisestä. Elinkeinonharjoittajan on annettava matkanjärjestäjälle tiedot, jotka tämä tarvitsee voidakseen täyttää velvollisuutensa matkanjärjestäjänä.

Heti kun matkanjärjestäjä saa tiedon matkapaketin luomisesta, matkanjärjestäjän on annettava matkustajalle 2 kohdan a–h alakohdassa tarkoitettut tiedot pysyvällä välineellä.

4. Edellä 2 ja 3 kohdassa tarkoitettut tiedot on annettava selkeästi, ymmärrettävästi ja näkyvästi.

5. Matkanjärjestäjän on hyvissä ajoin ennen matkapaketin alkamista toimitettava matkustajalle tarvittavat kuitit, kupongit ja matkaliput, tiedot aikataulun mukaisista lähtöajoista ja tarvittaessa lähtöselvityksen määrääjasta sekä matkan aikana tehtävien pysähdysten, kuljetusyhteyksien ja saapumisen aikataulun mukaisista ajoista.

8 artikla

Todistustaakka

Elinkeinonharjoittajalla on todistustaakka tässä luvussa säädettyjen tiedotusvaatimusten noudattamisesta.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/11/EU, annettu 21 päivänä toukokuuta 2013, kuluttajariitojen vaihtoehtoisesta riidanratkaisusta sekä asetuksen (EY) N:o 2006/2004 ja direktiivin 2009/22/EY muuttamisesta (vaihtoehtoista kuluttajariitojen ratkaisua koskeva direktiivi) (EUVL L 165, 18.6.2013, s. 63).

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 524/2013, annettu 21 päivänä toukokuuta 2013, kuluttajariitojen verkkovälitteisestä riidanratkaisusta sekä asetuksen (EY) N:o 2006/2004 ja direktiivin 2009/22/EY muuttamisesta (verkkovälitteistä kuluttajariitojen ratkaisua koskeva asetus) (EUVL L 165, 18.6.2013, s. 1).

III LUKU

MATKAPAKETTISOPIMUKSEN MUUTTAMINEN ENNEN MATKAPAKETIN ALKAMISTA*9 artikla***Matkapakettisopimuksen siirtäminen toiselle matkustajalle**

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että matkustaja voi siirtää matkapakettisopimuksen toiselle henkilölle, joka täyttää kyseiseen sopimukseen sovellettavat ehdot, ilmoitettuaan asiasta riittävän ajoissa ennen matkapaketin alkamista matkanjärjestäjälle pysyvällä välineellä. Ilmoituksen antamisen viimeistään seitsemän päivää ennen matkapaketin alkamista on joka tapauksessa katsottava tapahtuneen riittävän ajoissa.
2. Matkapakettisopimuksen siirtänyt henkilö ja siirronsaaja vastaavat yhteisvastuullisesti loppumaksusta sekä siirrosta mahdollisesti aiheutuvista lisämaksuista tai muista kustannuksista. Matkanjärjestäjän on ilmoitettava sopimuksen siirtäneelle henkilölle siirron todelliset kustannukset. Nämä kustannukset eivät saa olla kohtuuttomat eivätkä ylittävä matkanjärjestäjälle matkapakettisopimuksen siirtämisestä aiheutuneita todellisia kustannuksia.
3. Matkanjärjestäjän on esitettävä siirtäjälle todisteet matkapakettisopimuksen siirtämisestä aiheutuneista lisämaksuista ja muista kustannuksista.

*10 artikla***Hinnan muuttaminen**

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että matkapakettisopimuksen tekemisen jälkeen hintoja saa korottaa vain, jos sopimuksessa nimenomaisesti varataan tämä mahdollisuus ja todetaan, että matkustajalla on oikeus hinnanalennukseen 4 kohdan nojalla. Tällöin matkapakettisopimuksessa on ilmoitettava, miten hinnantarkistukset lasketaan. Hinnankorotukset ovat mahdollisia yksinomaan suorana seurauksena muutoksista seuraavissa:
 - a) polttoaineiden tai muiden energialähteiden kustannuksista johtuva matkustajien kuljetuspalvelujen hinta;
 - b) sopimukseen sisältyviin matkapalveluihin kohdistuvat verot tai maksut, jotka kolmannet osapuolet, jotka eivät välittömästi osallistu matkapaketin toteuttamiseen, ovat asettaneet, mukaan luettuna matkailu- ja laskeutumisverot sekä alukseen nousevilta ja maihin nousevilta matkustajilta satamissa ja lentokentillä kannettavat maksut; tai
 - c) matkapaketin kannalta merkitykselliset vaihtokurssit.
2. Jos tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettu hinnankorotus on yli 8 prosenttia matkapaketin kokonaishinnasta, sovelletaan 11 artiklan 2–5 kohtaa.
3. Hinnankorotus on sen määrästä riippumatta mahdollinen vain sillä edellytyksellä, että matkanjärjestäjä ilmoittaa siitä matkustajalle selkeästi ja ymmärrettävästi viimeistään 20 päivää ennen matkapaketin alkamista pysyvällä välineellä ja esittää korotuksen perustelun ja sen laskutavan.
4. Jos matkapakettisopimuksessa määrätään hinnankorotusten mahdollisuudesta, matkustajalla on oltava oikeus hinnanalennukseen, joka vastaa 1 kohdan a, b, ja c alakohdassa tarkoitettujen kustannusten laskua, joka tapahtuu sopimuksen tekemisen jälkeen ja ennen matkapaketin alkamista.
5. Kun on kyse hinnanalennuksesta, matkanjärjestäjällä on oikeus vähentää tosiasialiset hallintokulut matkustajalle suoritettavasta maksun palautuksesta. Matkanjärjestäjän on matkustajan pyynnöstä esitettävä todisteet näistä hallintokuluista.

11 artikla

Muiden matkapakettisopimuksen ehtojen muuttaminen

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, ettei matkanjärjestäjä voi ennen matkapaketin alkamista muuttaa yksipuolisesti muita matkapakettisopimuksen ehtoja kuin hintaa 10 artiklan mukaisesti, paitsi jos

- a) matkanjärjestäjä on sopimuksessa varannut itselleen oikeuden tähän;
- b) muutos on merkityksetön; ja
- c) matkanjärjestäjä tiedottaa matkustajalle muutoksesta pysyvällä välineellä selkeästi, ymmärrettävästi ja näkyvästi.

2. Jos matkanjärjestäjän on ennen matkapaketin alkamista huomattavasti muutettava mitä hyvänsä 5 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdassa tarkoitettujen matkapalvelujen pääominaisuutta tai matkanjärjestäjä ei voi täyttää 7 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettuja erityisvaatimuksia tai matkanjärjestäjä ehdottaa matkapaketin hinnan korottamista yli 8 prosentilla 10 artiklan 2 kohdan mukaisesti, matkustaja voi matkanjärjestäjän määräämässä kohtuullisessa määräajassa

- a) hyväksyä ehdotetun muutoksen; tai
- b) purkaa sopimuksen ilman peruutusmaksua suorittamatta.

Jos matkustaja purkaa matkapakettisopimuksen, hän voi hyväksyä matkantarjoajan mahdollisesti tarjoaman korvaavan matkapaketin, joka on mahdollisuuksien mukaan laadultaan vastaava tai parempi.

3. Matkanjärjestäjän on ilman aiheetonta viivytystä ilmoitettava matkustajalle pysyvällä välineellä selkeästi, ymmärrettävästi ja näkyvästi:

- a) 2 kohdassa tarkoitetuista ehdotetuista muutoksista ja tarvittaessa 4 kohdan mukaisesti niiden vaikutuksesta matkapaketin hintaan; ja
- b) kohtuullinen määräaika, jonka kuluessa matkustajan on ilmoitettava matkanjärjestäjälle 2 kohdan mukaisesta päätöksestään;
- c) soveltuvan kansallisen lainsäädännön mukaiset seuraamukset, jos matkustaja ei vastaa b alakohdassa tarkoitettun määräajan kuluessa; ja
- d) tiedot mahdollisesti tarjotusta korvaavasta matkapaketista ja sen hinta.

4. Jos tämän artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuihin matkapakettisopimukseen tehdyt muutokset tai 2 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettu korvaava matkapaketti johtavat matkapakettiin, jonka laatu on huonompi tai kustannukset alemmat, matkustajalla on oikeus saada asianmukainen hinnanalennus.

5. Jos matkapakettisopimus puretaan tämän artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan b alakohdan mukaisesti ja matkustaja ei hyväksy korvaavaa matkapakettia, matkanjärjestäjän on palautettava kaikki matkustajan suorittamat tai hänen puolestaan suoritettavat maksut ilman aiheetonta viivytystä ja joka tapauksessa viimeistään 14 päivän kuluttua sopimuksen purkamisesta. Jäljempänä olevan 14 artiklan 2, 3, 4, 5 ja 6 kohtaa sovelletaan soveltuvin osin.

12 artikla

Matkapakettisopimuksen purkaminen ja peruuttamisoikeus ennen matkapaketin alkamista

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että matkustaja voi purkaa matkapakettisopimuksen koska tahansa ennen matkapaketin alkamista. Jos matkustaja purkaa matkapakettisopimuksen tämän kohdan nojalla, matkustajaa voidaan vaatia maksamaan asianmukainen ja perusteltu peruutusmaksu matkanjärjestäjälle. Matkapakettisopimuksessa voidaan asettaa kohtuulliset vakiomääräiset peruutusmaksut, jotka perustuvat sopimuksen purkamisajankohtaan ennen matkapaketin alkamista ja odotettuihin kustannussäästöihin sekä matkapalvelujen vaihtoehtoisesta käytöstä saatuihin tuloihin. Jos vakiomääräisiä peruutusmaksuja ei ole määritelty, peruutusmaksun määrä vastaa matkapaketin hintaa, josta on vähennetty kustannussäästöt ja matkapalvelun vaihtoehtoisesta käytöstä saadut tulot. Matkanjärjestäjän on matkustajan pyynnöstä esitettävä perustelut peruutusmaksujen määrälle.

2. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa säädetään, matkustajalla on oikeus purkaa matkapakettisopimus ennen matkapaketin alkamista peruutusmaksua maksamatta, jos matkakohteessa tai sen välittömässä läheisyydessä vallitsevat väistämättömät ja poikkeukselliset olosuhteet, jotka vaikuttavat merkittävästi matkapaketin toteuttamiseen tai jotka vaikuttavat merkittävästi matkustajien kuljetukseen matkakohteeseen. Tämän kohdan nojalla tapahtuvassa matkapakettisopimuksen purkamisessa matkustajalla on oikeus siihen, että hänelle palautetaan kaikki matkapaketista suoritettut maksut, mutta hänellä ei ole oikeutta lisäkorvaukseen.
3. Matkanjärjestäjä voi purkaa matkapakettisopimuksen ja palauttaa matkustajalle kaikki matkapaketista suoritettut maksut, mutta sillä ei ole velvollisuutta maksaa lisäkorvausta, jos
- a) matkapakettiin ilmoittautuneiden osallistujien määrä on sopimuksessa määrättyä vähimmäismäärää pienempi ja matkanjärjestäjä ilmoittaa matkustajalle sopimuksen purkamisesta sopimuksessa vahvistetun määräajan kuluessa, mutta viimeistään
- i) 20 päivää ennen matkapaketin alkamista yli 6 päivää kestävien matkojen osalta;
- ii) 7 päivää ennen matkapaketin alkamista 2–6 päivää kestävien matkojen osalta;
- iii) 48 tuntia ennen matkapaketin alkamista alle 2 päivää kestävien matkojen osalta;
- tai
- b) väistämättömät ja poikkeukselliset olosuhteet estävät matkanjärjestäjää toteuttamasta sopimusta, ja matkanjärjestäjä ilmoittaa matkustajalle sopimuksen purkamisesta ilman aiheetonta viivytystä ennen matkapaketin alkamista.
4. Matkanjärjestäjän on suoritettava kaikki 2 ja 3 kohdan nojalla vaadittavat palautukset tai, 1 kohdan osalta, palautettava maksut, jotka matkustaja on suorittanut tai jotka on matkustajan puolesta suoritettu matkapaketista, vähennettynä asianmukaisella peruutusmaksulla. Tällaiset palautukset tai korvaukset on suoritettava matkustajalle ilman aiheetonta viivytystä ja joka tapauksessa viimeistään 14 päivän kuluttua matkapakettisopimuksen purkamisesta.
5. Muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa tehtyjen sopimusten osalta jäsenvaltiot voivat säätää kansallisessa lainsäädännössään, että matkustajalla on syytä esittämättä oikeus peruuttaa matkapakettisopimus 14 päivän kuluessa sopimuksen tekemisestä.

IV LUKU

MATKAPAKETIN TOTEUTTAMINEN

13 artikla

Vastuu matkapaketin toteuttamisesta

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että matkanjärjestäjä on vastuussa matkapakettisopimukseen sisältyvien matkapalvelujen toteuttamisesta riippumatta siitä, suorittavatko matkanjärjestäjä itse vai muut matkapalvelun tarjoajat nämä palvelut.

Jäsenvaltiot voivat pitää voimassa tai ottaa käyttöön kansallisessa lainsäädännössään säännöksiä, joiden nojalla myös matkanvälittäjä on vastuussa matkapaketin toteuttamisesta. Tässä tapauksessa kaikkia matkanjärjestäjään sovellettavia 7 artiklan sekä III luvun ja V luvun säännöksiä sovelletaan soveltuvin osin myös matkanvälittäjään.

2. Matkustajan on ilmoitettava matkanjärjestäjälle tapauksen olosuhteet huomioiden ilman aiheetonta viivytystä matkapakettisopimukseen sisältyvän matkapalvelun toteuttamisessa havaitsemastaan mistä hyvänsä vaatimustenmukaisuuden laiminlyönnistä.

3. Jos jotakin matkapalvelua ei suoriteta matkapakettisopimuksen mukaisesti, matkanjärjestäjän on korjattava vaatimustenmukaisuuden laiminlyönti, paitsi jos:

a) se on mahdotonta; tai

b) se aiheuttaa kohtuuttomia kustannuksia ottaen huomioon vaatimustenmukaisuuden laiminlyönnin laajuus ja kyseessä olevien matkapalvelujen arvo.

Jos matkanjärjestäjä ei tämän kohdan ensimmäisen alakohdan a tai b alakohdan mukaisesti korjaa vaatimustenmukaisuuden laiminlyöntiä, sovelletaan 14 artiklaa.

4. Jos matkanjärjestäjä ei korjaa vaatimustenmukaisuuden laiminlyöntiä matkustajan asettamassa kohtuullisessa määräajassa, matkustaja voi tehdä sen itse ja vaatia korvausta tarvittavista kuluista, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 3 kohdassa säädettyjen poikkeusten soveltamista. Matkustajan ei tarvitse täsmentää määräaikaa, jos matkanjärjestäjä kieltäytyy korvaamasta vaatimustenmukaisuuden laiminlyöntiä tai jos tarvitaan välitöntä korjaamista.

5. Jos merkittävää osaa matkapalveluista ei voida suorittaa matkapakettisopimuksen mukaisesti, matkanjärjestäjän on tarjottava ilman matkustajalle aiheutuvia lisäkustannuksia matkapaketin jatkamiseksi soveltuvat vaihtoehtoiset järjestelyt, jotka ovat mahdollisuuksien mukaan laadultaan vastaavat tai paremmat kuin ne, jotka on esitetty sopimuksessa, myös silloin kun matkustajan paluu lähtöpaikkaan ei toteudu sovitulla tavalla.

Jos ehdotettujen vaihtoehtoisten järjestelyjen mukainen matkapaketti on laadultaan heikompi kuin matkapakettisopimuksessa on esitetty, matkanjärjestäjän on myönnettävä matkustajalle asianmukainen hinnanalennus.

Matkustaja voi kieltäytyä ehdotetuista vaihtoehtoisista järjestelyistä ainoastaan, jos ne eivät ole verrattavissa siihen, mitä matkapakettisopimuksessa oli sovittu, tai jos myönnetty hinnanalennus on riittämätön.

6. Jos vaatimustenmukaisuuden laiminlyönti vaikuttaa merkittävästi matkapaketin toteuttamiseen ja matkanjärjestäjä ei ole korjannut sitä matkustajan asettamassa kohtuullisessa määräajassa, matkustaja voi purkaa matkapakettisopimuksen peruutusmaksua suorittamatta ja pyytää tarvittaessa hinnanalennusta ja/tai vahingonkorvausta 14 artiklan mukaisesti.

Jos vaihtoehtoiset järjestelyt eivät ole mahdollisia tai jos matkustaja kieltäytyy ehdotetuista vaihtoehtoisista järjestelyistä tämän artiklan 5 kohdan kolmannen alakohdan mukaisesti, matkustaja on tapauksen mukaan oikeutettu hinnanalennukseen ja/tai vahingonkorvaukseen 14 artiklan mukaisesti matkapakettisopimusta purkamatta.

Jos matkapakettiin sisältyy matkustajien kuljetus, matkanjärjestäjän on ensimmäisessä ja toisessa alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa myös tarjottava matkustajalle vastaava paluukuljetus ilman aiheetonta viivytystä ja lisäkustannuksia matkustajalle.

7. Jos matkustajan paluuta ei ole mahdollista turvata matkapakettisopimuksessa sovitun mukaisesti väistämättömien ja poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi, matkanjärjestäjä vastaa tarvittavan, mahdollisuuksien mukaan luokitukseltaan vastaavan majoituksen kustannuksista enintään kolmen yön ajalta matkustajaa kohti. Jos asianomaiseen matkustajan paluussa käytettävään kuljetusvälineeseen sovellettavassa matkustajien oikeuksia koskevassa unionin lainsäädännössä säädetään pidemmistä ajanjaksoista, sovelletaan näitä ajanjaksoja.

8. Tämän artiklan 7 kohdassa tarkoitettua kustannusten rajoittamista ei sovelleta asetuksen (EY) N:o 1107/2006 2 artiklan a alakohdassa määriteltyihin liikuntarajoitteisiin henkilöihin, näiden saattajiin, raskaana oleviin naisiin, ilman saattajaa matkustaviin alaikäisiin eikä erityistä lääkinnällistä apua tarvitseviin henkilöihin, sillä edellytyksellä, että matkanjärjestäjälle on ilmoitettu heidän erityistarpeistaan viimeistään 48 tuntia ennen matkapaketin alkamista. Matkanjärjestäjä ei voi vedota väistämättömiin ja poikkeuksellisiin olosuhteisiin rajoittaakseen tämän artiklan 7 kohdan mukaista vastuuta, jos asianomainen liikennepalvelujen tarjoaja ei voi vedota tällaisiin olosuhteisiin sovellettavan unionin lainsäädännön nojalla.

14 artikla

Hinnanalennus ja vahingonkorvaus

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että matkustajalla on oikeus asianmukaiseen hinnanalennukseen minkä hyvänsä sellaisen ajanjakson osalta, jota vaatimustenmukaisuuden laiminlyönti koskee, jollei matkanjärjestäjä näytä toteen, että vaatimustenmukaisuuden laiminlyönti johtuu matkustajasta.

2. Matkustajalla on oikeus saada matkanjärjestäjältä asianmukainen korvaus kaikista vahingoista, joita hänelle aiheutuu vaatimustenmukaisuuden laiminlyönnin vuoksi. Korvaus on suoritettava ilman aiheetonta viivytystä.

3. Matkustajalla ei ole oikeutta vahingonkorvaukseen, jos matkanjärjestäjä osoittaa, että vaatimustenmukaisuuden laiminlyönti

a) johtuu matkustajasta;

b) johtuu kolmannelta osapuolelta, jolla ei ole yhteyttä matkapakettisopimukseen sisältyvien matkapalvelujen suorittamiseen, ja on ennalta arvaamaton tai väistämätön; tai

c) johtuu väistämättömistä ja poikkeuksellisista olosuhteista.

4. Jos unionia sitovilla kansainvälisillä yleissopimuksilla rajoitetaan ehtoja, joiden perusteella matkapakettiin sisältyvää matkapalvelua suorittavan palveluntarjoajan on maksettava korvauksia, samoja rajoituksia sovelletaan myös matkanjärjestäjään. Jos kansainvälisillä yleissopimuksilla, jotka eivät sido unionia, rajoitetaan palveluntarjoajan maksettavaksi tulevia korvauksia, jäsenvaltiot voivat rajoittaa matkanjärjestäjän maksamia korvauksia vastaavasti. Muissa tapauksissa matkanjärjestäjän maksettavaksi tulevia korvauksia voidaan rajoittaa matkapakettisopimuksella edellyttäen, ettei rajoitusta sovelleta tahallisesti aiheutettuun tai huolimattomuudesta johtuvaan henkilö- tai muuhun vahinkoon ja että rajoitettu korvaus on vähintään kolminkertainen matkapaketin kokonaishintaan verrattuna.

5. Tämän direktiivin mukainen oikeus korvaukseen tai hinnanalennukseen ei vaikuta niihin matkustajien oikeuksiin, jotka perustuvat asetukseen (EY) N:o 261/2004, asetukseen (EY) N:o 1371/2007, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EY) N:o 392/2009 ⁽¹⁾, asetukseen (EU) N:o 1177/2010 ja asetukseen (EU) N:o 181/2011 sekä kansainvälisiin yleissopimuksiin. Matkustajilla on oltava oikeus tehdä valituksia tämän direktiivin sekä mainittujen asetusten ja kansainvälisten yleissopimusten nojalla. Tämän direktiivin nojalla myönnetty korvaus tai hinnanalennus ja mainittujen asetusten ja kansainvälisten yleissopimusten nojalla myönnetty korvaus tai hinnanalennus vähennetään toisistaan liiallisten korvausten välttämiseksi.

6. Tämän artiklan nojalla tehtävien vaatimusten esittämisen määräaika ei saa olla alle kaksi vuotta.

15 artikla

Mahdollisuus ottaa yhteyttä matkanjärjestäjään matkanvälittäjän kautta

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että matkustaja voi osoittaa matkapaketin toteuttamiseen liittyvät viestit, pyynnöt tai valitukset suoraan sille matkanvälittäjälle, jonka kautta matkapaketti on ostettu, sanotun kuitenkin rajoittamatta 13 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan soveltamista. Matkanvälittäjän on ilman aiheutonta viivytystä toimitettava nämä viestit, pyynnöt tai valitukset matkanjärjestäjälle.

Kun on kyse määräaikojen noudattamisesta, matkanjärjestäjän katsotaan vastaanottaneen ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetut viestit, pyynnöt tai valitukset, kun matkanvälittäjä on vastaanottanut ne.

16 artikla

Avustamisvelvoite

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että matkanjärjestäjä antaa vaikeuksiin joutuneelle matkustajalle asianmukaista apua ilman aiheutonta viivytystä, myös 13 artiklan 7 kohdassa tarkoitetuissa olosuhteissa, erityisesti

a) antamalla terveyspalveluja, paikallisviranomaisia ja konsuliapua koskevia asianmukaisia tietoja; ja

b) järjestämällä matkustajalle mahdollisuuksia etäviestintään ja auttamalla matkustajaa löytämään vaihtoehtoisia matkajärjestelyjä.

Matkanjärjestäjä voi periä kohtuullisen maksun tällaisesta avusta, jos matkustaja on aiheuttanut vaikeudet tahallisesti tai huolimattomuudellaan. Maksu ei voi missään tapauksessa ylittää matkanjärjestäjälle aiheutuneita todellisia kustannuksia.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 392/2009, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2009, merten matkustajaliikenteen harjoittajan vastuusta onnettomuustapauksessa (EUVL L 131, 28.5.2009, s. 24).

V LUKU

MAKSUKYVYTTÖMYSSUOJA*17 artikla***Maksukyvyttömyyssuojan tehokkuus ja laajuus**

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että niiden alueelle sijoittautuneet matkanjärjestäjät asettavat vakuuden matkustajien suorittamien tai matkustajan puolesta suoritettujen kaikkien maksujen palauttamiseksi, siltä osin kuin asiaankuuluvia palveluja ei suoriteta matkanjärjestäjän maksukyvyttömyyden vuoksi. Jos matkapakettisopimukseen sisältyy matkustajien kuljetus, matkanjärjestäjien on asetettava vakuus myös matkustajien paluukuljetuksen osalta. Matkapaketin jatkamista voidaan tarjota.

Matkanjärjestäjät, jotka eivät ole sijoittautuneet mihinkään jäsenvaltioon ja jotka myyvät tai tarjoavat myytäväksi matkapaketteja jäsenvaltiossa tai jotka suuntaavat millä tahansa tavalla tällaista toimintaa jäsenvaltioon, ovat velvollisia asettamaan vakuuden kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettun vakuuden on oltava tosiasiallinen, ja sen on katettava kohtuudella ennakoitavissa olevat kustannukset. Sen on katettava matkustajien matkapaketeista suorittamien tai matkustajien puolesta suoritettujen maksujen määrät, ottaen huomioon etumaksujen ja loppumaksujen ja matkapakettien päättymisen välisen ajan pituus, sekä arvioidut paluukuljetusten kustannukset matkanjärjestäjän maksukyvyttömyystilanteessa.

3. Matkustajien on saatava hyöty matkanjärjestäjän maksukyvyttömyyssuojasta riippumatta asuinpaikastaan, lähtöpaikasta tai matkapaketin myyntipaikasta sekä riippumatta jäsenvaltiosta, jossa maksukyvyttömyyssuojasta vastaava taho sijaitsee.

4. Jos matkanjärjestäjän maksukyvyttömyys vaikuttaa matkapaketin toteuttamiseen, vakuuden on oltava käytettävissä maksutta, jotta voidaan varmistaa paluukuljetukset ja tarvittaessa rahoittaa majoitus ennen paluukuljetusta.

5. Kunkin suorittamattoman matkapalvelun osalta maksujen palautukset on suoritettava ilman aiheutonta viivytystä matkustajan pyynnön jälkeen.

*18 artikla***Maksukyvyttömyyssuojan vastavuoroinen tunnustaminen ja hallinnollinen yhteistyö**

1. Jäsenvaltioiden on tunnustettava, että matkanjärjestäjän järjestämä maksukyvyttömyyssuoja täyttää niiden kansallisten toimenpiteiden mukaiset vaatimukset, joilla 17 artikla saatetaan osaksi sen kansallista lainsäädäntöä, jos se on järjestetty kyseisen matkanjärjestäjän sijoittautumisjäsenvaltion vastaavien toimenpiteiden mukaisesti.

2. Jäsenvaltioiden on nimettävä keskusyhteyspisteet helpottamaan hallinnollista yhteistyötä ja eri jäsenvaltioissa toimivien matkanjärjestäjien valvontaa. Niiden on ilmoitettava näiden keskusyhteyspisteiden yhteystiedot kaikille muille jäsenvaltioille ja komissiolle.

3. Keskusyhteyspisteiden on annettava toistensa käyttöön kaikki tarpeelliset tiedot kansallisista maksukyvyttömyyssuojaa koskevista vaatimuksistaan sekä tiedot yhdestä tai useammasta tahosta, joka vastaa maksukyvyttömyyssuojasta niiden alueelle sijoittautuneiden yksittäisten matkanjärjestäjien osalta. Näiden yhteyspisteiden on annettava toisilleen mahdollisuus käyttää kaikkia saatavilla olevia luetteloita niistä matkanjärjestäjistä, jotka täyttävät maksukyvyttömyyssuojaan liittyvät velvoitteensa. Kaikkien tällaisten luetteloiden on oltava julkisesti saatavilla, myös verkossa.

4. Jos jäsenvaltiolla on epäilyjä, jotka koskevat matkanjärjestäjän maksukyvyttömyyssuojaa, jäsenvaltion on pyydettävä siitä selvitys jäsenvaltiolta, johon matkanjärjestäjä on sijoittautunut. Jäsenvaltioiden on vastattava toisten jäsenvaltioiden esittämiin pyyntöihin mahdollisimman pian ottaen huomioon asian kiireellisyys ja monitahoisuus. Ensimmäinen vastaus on annettava joka tapauksessa viimeistään 15 työpäivän kuluessa pyynnön vastaanottamisesta.

VI LUKU

YHDISTETYT MATKAJÄRJESTELYT

19 artikla

Maksukyvyttömyyssuoja ja yhdistettyjä matkajärjestelyjä koskevat tiedotusvaatimukset

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että yhdistettyjen matkajärjestelyjen hankkimista helpottavat elinkeinonharjoittajat asettavat vakuuden kaikkien matkustajilta saamiensa maksujen palauttamisen takaamiseksi siltä osin kuin matkapalvelua, joka muodostaa osan yhdistettyä matkajärjestelyä, ei suoriteta niiden maksukyvyttömyyden vuoksi. Jos tällaiset elinkeinonharjoittajat ovat matkustajan kuljetuksesta vastaava osapuoli, vakuuden on katettava myös matkustajan paluukuljetus. Edellä olevan 17 artiklan 1 kohdan toista alakohtaa, 17 artiklan 2–5 kohtaa sekä 18 artiklaa sovelletaan soveltuvin osin.

2. Ennen kuin matkustaja sitoutuu yhdistetyn matkajärjestelyn syntymiseen johtavaan sopimukseen tai vastaavaan tarjoukseen, yhdistettyjen matkajärjestelyjen hankkimista helpottavan elinkeinonharjoittajan on, myös silloin kun elinkeinonharjoittaja ei ole sijoittautunut jäsenvaltioon mutta suuntaa millä tahansa tavalla tällaista toimintaa jäsenvaltioon, ilmoitettava ymmärrettävästi, selkeästi ja näkyvästi:

- a) että matkustajaan ei sovelleta yksinomaan tämän direktiivin mukaisiin matkapaketteihin sovellettavia oikeuksia ja että kukin palveluntarjoaja vastaa ainoastaan tarjoamansa palvelun asianmukaisesta sopimusperusteisesta suorittamisesta; ja
- b) että matkustaja saa hyödyn maksukyvyttömyyssuojasta 1 kohdan mukaisesti.

Tämän kohdan noudattamiseksi yhdistetyn matkajärjestelyn hankkimista helpottavan elinkeinonharjoittajan on annettava matkustajalle tietoja käyttämällä asiaankuuluvaa liitteessä II esitettyä vakionuotoista lomaketta tai, jos mikään mainitussa liitteessä esitetystä lomakkeista ei koske kyseistä yhdistetyn matkajärjestelyn tyyppiä, annettava sen sisältämät tiedot.

3. Jos yhdistettyjen matkajärjestelyjen hankkimista helpottava elinkeinonharjoittaja ei ole noudattanut tämän artiklan 1 ja 2 kohdassa säädettyjä vaatimuksia, yhdistettyyn matkajärjestelyyn sisältyvien matkapalvelujen osalta sovelletaan 9 ja 12 artiklassa ja IV luvussa säädettyjä oikeuksia ja velvoitteita.

4. Jos yhdistetty matkajärjestely on seuraus matkustajan ja sellaisen elinkeinonharjoittajan välillä tehdystä sopimuksesta, joka ei helpota yhdistetyn matkajärjestelyn hankkimista, tämän elinkeinonharjoittajan on ilmoitettava yhdistetyn matkajärjestelyn hankkimista helpottavalle elinkeinonharjoittajalle asianomaisen sopimuksen tekemisestä.

VII LUKU

YLEISET SÄÄNNÖKSET

20 artikla

Matkanvälittäjiä koskevat erityiset velvoitteet, jos matkanjärjestäjä on sijoittautunut Euroopan talousalueen ulkopuolelle

Jos matkanjärjestäjä on sijoittautunut Euroopan talousalueen ulkopuolelle, jäsenvaltioon sijoittautuneeseen matkanvälittäjään sovelletaan matkanjärjestäjille IV ja V luvussa asetettuja velvoitteita, jollei matkanvälittäjä näytä toteen, että matkanjärjestäjä toimii mainittujen lukujen mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 13 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan soveltamista.

21 artikla

Vastuu varausvirheistä

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että elinkeinonharjoittaja on vastuussa kaikista varausjärjestelmän teknisistä vioista aiheutuvista virheistä, jotka johtuvat kyseisestä elinkeinonharjoittajasta, ja jos se on sopinut järjestävänsä matkapaketin tai yhdistettyjen matkajärjestelyjen osana olevien matkapalvelujen varaamisen, se on vastuussa varausprosessin aikana tehdyistä virheistä.

Elinkeinonharjoittaja ei ole vastuussa varausvirheistä, jotka johtuvat matkustajasta tai jotka aiheutuvat väistämättömistä ja poikkeuksellisista olosuhteista.

*22 artikla***Oikeus hyvitykseen**

Jos matkanjärjestäjä tai 13 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan tai 20 artiklan mukaisesti matkanvälittäjä maksaa korvauksen, myöntää hinnanalennuksen tai täyttää muut tämän direktiivin nojalla sille kuuluvat velvoitteet, jäsenvaltioiden on varmistettava, että matkanjärjestäjällä tai matkanvälittäjällä on oikeus hakea hyvitystä kolmannelta osapuolelta, joka on vaikuttanut tapahtumaan, jonka johdosta korvausvelvoite, hinnanalennus tai muut velvoitteet syntyivät.

*23 artikla***Direktiivin pakottavuus**

1. Pakettimatkan matkanjärjestäjän tai yhdistetyn matkajärjestelyn hankkimista helpottavan elinkeinonharjoittajan ilmoitus siitä, että se toimii yksinomaan matkapalvelun tarjoajana, edustajana tai jossakin muussa ominaisuudessa, tai siitä, että matkapaketti tai yhdistetty matkajärjestely ei ole matkapaketti tai yhdistetty matkajärjestely, ei vapauta kyseistä matkanjärjestäjää tai elinkeinonharjoittajaa tässä direktiivissä sille asetetuista velvoitteista.
2. Matkustaja ei voi luopua hänelle niiden kansallisten toimenpiteiden perusteella kuuluvista oikeuksista, joilla tämä direktiivi saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä.
3. Sopimusjärjestely tai matkustajan ilmoitus, jolla välittömästi tai välillisesti luovutaan matkustajille tämän direktiivin nojalla kuuluvista oikeuksista tai rajoitetaan niitä tai pyritään kiertämään tämän direktiivin soveltaminen, ei sido matkustajaa.

*24 artikla***Täytäntöönpano**

Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että tämän direktiivin noudattamisen varmistamiseksi on olemassa riittävät ja tehokkaat keinot.

*25 artikla***Seuraamukset**

Jäsenvaltioiden on annettava säännöt, jotka koskevat seuraamuksia, joita sovelletaan tämän direktiivin nojalla annettujen kansallisten säännösten rikkomuksiin, ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet seuraamusten täytäntöönpanon varmistamiseksi. Seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.

*26 artikla***Komission suorittama raportointi ja uudelleentarkastelu**

Komissio toimittaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2019 kertomuksen tämän direktiivin säännöksistä, joita sovelletaan eri myyntipisteissä tehtyihin verkkovarauksiin ja tällaisten varausten määrittelymisen paketeiksi, yhdistetyiksi matkajärjestelyiksi tai erillisiksi matkapalveluiksi, ja erityisesti 3 artiklan 2 kohdan b alakohdan v alakohdassa esitetystä matkapaketin määritelmästä sekä siitä, onko tämän määritelmän mukauttaminen tai laajentaminen asianmukaista.

Komissio toimittaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2021 yleiskertomuksen tämän direktiivin soveltamisesta.

Ensimmäisessä ja toisessa kohdassa tarkoitettuihin kertomuksiin liitetään tarvittaessa säädösehdotuksia.

27 artikla

Asetuksen (EY) N:o 2006/2004 ja direktiivin 2011/83/EU muuttaminen

1. Korvataan asetuksen (EY) N:o 2006/2004 liitteessä oleva 5 kohta seuraavasti:

”5. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2015/2302 (*).

(*) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2015/2302, annettu 25 päivänä marraskuuta 2015, matkapaketeista ja yhdistetyistä matkajärjestelyistä sekä asetuksen (EY) N:o 2006/2004 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/83/EU muuttamisesta ja neuvoston direktiivin 90/314/ETY kumoamisesta (EUVL L 326, 11.12.2015, s. 1).”

2. Korvataan direktiivin 2011/83/EU 3 artiklan 3 kohdan g alakohta seuraavasti:

”g) koskevat Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2015/2302 (**) 3 artiklan 2 kohdassa määriteltyjä matkapaketteja.

Tämän direktiivin 6 artiklan 7 kohtaa, 8 artiklan 2 ja 6 kohtaa sekä 19, 21 ja 22 artiklaa sovelletaan soveltuvin osin direktiivin (EU) 2015/2302 3 artiklan 2 kohdassa määriteltyihin matkapaketteihin mainitun direktiivin 3 artiklan 6 kohdassa tarkoitettujen matkustajien osalta.

(**) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2015/2302, annettu 25 päivänä marraskuuta 2015, matkapaketeista ja yhdistetyistä matkajärjestelyistä sekä asetuksen (EY) N:o 2006/2004 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/83/EU muuttamisesta ja neuvoston direktiivin 90/314/ETY kumoamisesta (EUVL L 326, 11.12.2015, s. 1).”

VIII LUKU

LOPPUSÄÄNNÖKSET

28 artikla

Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä

1. Jäsenvaltioiden on annettava ja julkaistava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2018. Niiden on viipymättä toimitettava nämä säännökset kirjallisina komissiolle.
2. Niiden on sovellettava näitä säännöksiä 1 päivästä heinäkuuta 2018.
3. Näissä jäsenvaltioiden antamissa säännöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on määriteltävä, miten viittaukset tehdään.
4. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

29 artikla

Kumoaminen

Kumotaan direktiivi 90/314/ETY 1 päivästä heinäkuuta 2018.

Viittauksia kumottuun direktiiviin pidetään viittauksina tähän direktiiviin liitteessä III olevan vastaavuustaulukon mukaisesti.

*30 artikla***Voimaantulo**

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenkymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

*31 artikla***Osoitus**

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Strasbourgissa 25 päivänä marraskuuta 2015.

Euroopan parlamentin puolesta

Puhemies

M. SCHULZ

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

N. SCHMIT

LIITE I

A osa

Vakiomuotoinen tietolomake, joka koskee matkapakettisopimuksia silloin, kun hyperlinkkien käyttö on mahdollista

Sinulle tarjottu matkapalvelujen yhdistelmä on direktiivissä (EU) 2015/2302 tarkoitettu matkapaketti.

Näin ollen sinuun sovelletaan kaikkia matkapaketteja koskevia EU-oikeuksia. Yritys XY on / yritykset XY ovat täysin vastuussa koko matkapaketin asianmukaisesta toteuttamisesta.

Lisäksi yritys XY on hankkinut / yritykset XY ovat hankkineet lainsäädännössä edellytetyn suojan palauttaakseen maksusi ja, jos kuljetus sisältyy matkapakettiin, turvatakseen paluukuljetuksesi siltä varalta, että yrityksestä/yrityksistä tulee maksukyvyttöni/maksukyvyttömiä.

Lisätietoja direktiivin (EU) 2015/2302 mukaisista tärkeimmistä oikeuksista [annetaan hyperlinkillä].

Matkustaja saa hyperlinkin välityksellä seuraavat tiedot:

Direktiivin (EU) 2015/2302 mukaiset tärkeimmät oikeudet

- Matkustajat saavat kaikki olennaiset tiedot matkapaketista ennen matkapakettisopimuksen tekemistä.
- Vähintään yksi elinkeinonharjoittaja vastaa aina kaikkien sopimukseen sisältyvien matkapalvelujen asianmukaisesta suorittamisesta.
- Matkustajille annetaan hätäpuhelinnumero tai tiedot yhteyspisteestä, jonka kautta he voivat saada yhteyden matkanjärjestäjään tai matkatoimistoon.
- Matkustajat voivat siirtää matkapaketin toiselle henkilölle ilmoitettuaan tästä riittävän ajoissa ja mahdollisesti lisämaksua vastaan.
- Matkapaketin hintaa voidaan nostaa ainoastaan, jos tietyt kustannukset (esimerkiksi polttoaineen hinnat) nousevat ja vain jos tästä on nimenomaisesti määrätty sopimuksessa, eikä missään tapauksessa myöhemmin kuin 20 päivää ennen matkapaketin alkamista. Jos hinnankorotus ylittää 8 prosenttia matkapaketin hinnasta, matkustaja voi purkaa sopimuksen. Jos matkanjärjestäjä varaa itselleen oikeuden hinnankorotukseen, matkustajalla on oikeus hinnanalennukseen, jos asianomaiset kustannukset laskevat.
- Matkustajat voivat purkaa sopimuksen suorittamatta peruutusmaksua ja saada takaisin kaikki maksut, jos jokin muu matkapaketin olennaisista tekijöistä kuin hinta muuttuu merkittävästi. Jos matkapaketista vastaava elinkeinonharjoittaja peruuttaa matkapaketin ennen matkapaketin alkamista, matkustajilla on oikeus maksujen palautukseen ja tarvittaessa korvaukseen.
- Matkustajat voivat ennen matkapaketin alkamista purkaa sopimuksen peruutusmaksua suorittamatta poikkeuksellisissa olosuhteissa, esimerkiksi jos matkakohteessa on vakavia turvallisuusongelmia, jotka todennäköisesti vaikuttavat matkapakettiin.
- Lisäksi matkustajat voivat milloin hyvänsä ennen matkapaketin alkamista purkaa sopimuksen asianmukaista ja perusteltua peruutusmaksua vastaan.
- Jos matkapaketin merkittäviä osia ei voida matkapaketin alkamisen jälkeen toteuttaa sovitulla tavalla, on matkustajalle tarjottava vaihtoehtoisia matkajärjestelyjä ilman lisämaksua. Matkustajat voivat purkaa sopimuksen suorittamatta peruutusmaksua, jos palveluja ei tarjota sopimuksen mukaisesti ja tämä vaikuttaa matkapaketin toteutumiseen olennaisesti eikä matkanjärjestäjä korjaa ongelmaa.

- Matkustajilla on oikeus myös hinnanalennukseen ja/tai vahingonkorvaukseen, jos matkapalveluja ei suoriteta tai ne suoritetaan virheellisesti.
- Matkanjärjestäjän on annettava apua, jos matkustaja on vaikeuksissa.
- Jos matkanjärjestäjästä tai, joissakin jäsenvaltioissa, matkanvälittäjästä tulee maksukyvytön, suoritettavat maksut palautetaan. Jos matkanjärjestäjästä tai tapauksen mukaan matkanvälittäjästä tulee maksukyvytön matkapaketin alkamisen jälkeen ja jos matkapakettiin sisältyy kuljetus, matkustajien paluukuljetus taataan. XY on hankkinut maksukyvyttömyyssuojan YZ:lta [maksukyvyttömyyssuojan takaavan tahon, esim. takuurahaston tai vakuutusyhtiön tiedot]. Matkustajat voivat ottaa yhteyttä tähän tahoon tai tapauksen mukaan toimivaltaiseen viranomaiseen (yhteystiedot, mukaan lukien nimi, maantieteellinen osoite, sähköpostiosoite ja puhelinnumero), jos palveluja kieltäydytään suorittamasta XY:n maksukyvyttömyyden vuoksi.

Direktiivi (EU) 2015/2302 sellaisena kuin se on saatettuna osaksi kansallista lainsäädäntöä [HYPERLINKKI]

B osa

Vakiomuotoinen tietolomake, joka koskee matkapakettisopimuksia muissa kuin A osan piiriin kuuluvissa tilanteissa

Sinulle tarjottu matkapalvelujen yhdistelmä on direktiivissä (EU) 2015/2302 tarkoitettu matkapaketti.

Näin ollen sinuun sovelletaan kaikkia matkapaketteja koskevia EU-oikeuksia. Yritys XY on / yritykset XY ovat täysin vastuussa koko matkapaketin asianmukaisesta toteuttamisesta.

Lisäksi yritys XY on hankkinut / yritykset XY ovat hankkineet suojan palauttaakseen suorittamasi maksut ja, jos kuljetus sisältyy matkapakettiin, turvatakseen paluukuljetuksesi siltä varalta, että yrityksestä tulee maksukyvytön / yrityksistä tulee maksukyvyttömiä.

Direktiivin (EU) 2015/2302 mukaiset tärkeimmät oikeudet

- Matkustajat saavat kaikki olennaiset tiedot matkapaketista ennen matkapakettisopimuksen tekemistä.
- Vähintään yksi elinkeinonharjoittaja vastaa aina kaikkien sopimukseen sisältyvien matkapalvelujen asianmukaisesta suorittamisesta.
- Matkustajille annetaan hätäpuhelinnumeron tai tiedot yhteyspisteestä, jonka kautta he voivat saada yhteyden matkanjärjestäjään tai matkatoimistoon.
- Matkustajat voivat siirtää matkapaketin toiselle henkilölle ilmoitettuaan tästä riittävän ajoissa ja mahdollisesti lisämaksua vastaan.
- Matkapaketin hintaa voidaan nostaa ainoastaan, jos tietyt kustannukset (esimerkiksi polttoaineen hinnat) nousevat ja vain, jos tästä on nimenomaisesti määrätty sopimuksessa, eikä missään tapauksessa myöhemmin kuin 20 päivää ennen matkapaketin alkamista. Jos hinnankorotus ylittää 8 prosenttia matkapaketin hinnasta, matkustaja voi purkaa sopimuksen. Jos matkanjärjestäjä varaa itselleen oikeuden hinnankorotukseen, matkustajalla on oikeus hinnanalennukseen, jos asianomaiset kustannukset laskevat.
- Matkustajat voivat purkaa sopimuksen suorittamatta peruutusmaksua ja saada takaisin kaikki maksut, jos jokin muu matkapaketin olennaisista tekijöistä kuin hinta muuttuu merkittävästi. Jos matkapaketista vastaava elinkeinonharjoittaja peruuttaa matkapaketin ennen matkapaketin alkamista, matkustajilla on oikeus maksujen palautukseen ja tarvittaessa korvaukseen.
- Matkustajat voivat ennen matkapaketin alkamista purkaa sopimuksen peruutusmaksua suorittamatta poikkeuksellisissa olosuhteissa, esimerkiksi jos matkakohteessa on vakavia turvallisuusongelmia, jotka todennäköisesti vaikuttavat matkapakettiin.
- Lisäksi matkustajat voivat milloin hyvänsä ennen matkapaketin alkamista purkaa sopimuksen asianmukaista ja perusteltua peruutusmaksua vastaan.

- Jos matkapaketin merkittäviä osia ei voida matkapaketin alkamisen jälkeen toteuttaa sovitulla tavalla, on matkustajalle tarjottava soveltuvia vaihtoehtoisia matkajärjestelyjä ilman lisämaksua. Matkustajat voivat purkaa sopimuksen suorittamatta peruutusmaksua, jos palveluja ei tarjota sopimuksen mukaisesti ja tämä vaikuttaa matkapaketin toteutumiseen olennaisesti eikä matkanjärjestäjä korjaa ongelmaa.
- Matkustajilla on oikeus myös hinnanalennukseen ja/tai vahingonkorvaukseen, jos matkapalveluja ei suoriteta tai ne suoritetaan virheellisesti.
- Matkanjärjestäjän on annettava apua, jos matkustaja on vaikeuksissa.
- Jos matkanjärjestäjästä tai, joissakin jäsenvaltioissa, matkanvälittäjästä tulee maksukyvytön, suoritettavat maksut palautetaan. Jos matkanjärjestäjästä tai tapauksen mukaan matkanvälittäjästä tulee maksukyvytön matkapaketin alkamisen jälkeen ja jos pakettimatkaan sisältyy kuljetus, matkustajien paluukuljetus taataan. XY on hankkinut maksukyvyttömyyssuojan YZ:lta [maksukyvyttömyyssuojan takaavan tahon, esim. takuurahaston tai vakuutusyhtiön tiedot]. Matkustajat voivat ottaa yhteyttä tähän tahoon tai tapauksen mukaan toimivaltaiseen viranomaiseen (yhteyshenkilöt, mukaan lukien nimi, maantieteellinen osoite, sähköpostiosoite ja puhelinnumero), jos palveluja kieltäydytään suorittamasta XY:n maksukyvyttömyyden vuoksi.

[Verkkosivusto, jolla voi tutustua direktiiviin (EU) 2015/2302 sellaisena kuin se on saatettuna osaksi kansallista lainsäädäntöä.]

C osa

Vakiomuotoinen tietolomake tapauksessa, jossa matkanjärjestäjä toimittaa tietoja toiselle elinkeinonharjoittajalle 3 artiklan 2 kohdan b alakohdan v alakohdan mukaisesti

Jos teet sopimuksen yrityksen AB kanssa viimeistään 24 tunnin kuluessa yrityksen XY varausvahvistuksen saamisesta, XY:n ja AB:n tarjoamat matkapalvelut muodostavat direktiivissä (EU) 2015/2302 tarkoitetun matkapaketin.

Näin ollen sinuun sovelletaan kaikkia matkapaketteja koskevia EU-oikeuksia. Yritys XY on / yritykset XY ovat täysin vastuussa koko matkapaketin asianmukaisesta toteuttamisesta.

Lisäksi yritys XY on hankkinut lainsäädännössä edellytetyn suojan palauttaakseen suorittamasi maksut ja, jos kuljetus sisältyy matkapakettiin, turvataksesi paluukuljetuksesi siltä varalta, että yrityksestä tulee maksukyvytön.

Lisätietoja direktiivin (EU) 2015/2302 mukaisista tärkeimmistä oikeudesta [saa hyperlinkin välityksellä].

Matkustaja saa hyperlinkin kautta seuraavat tiedot:

Direktiivin (EU) 2015/2302 mukaiset tärkeimmät oikeudet

- Matkustajat saavat kaikki olennaiset tiedot matkapalveluista ennen matkapakettisopimuksen tekemistä.
- Vähintään yksi elinkeinonharjoittaja vastaa aina kaikkien sopimukseen sisältyvien matkapalvelujen asianmukaisesta suorittamisesta.
- Matkustajille annetaan hätäpuhelinnumero tai tiedot yhteyspisteestä, jonka kautta he voivat saada yhteyden matkanjärjestäjään tai matkatoimistoon.
- Matkustajat voivat siirtää matkapaketin toiselle henkilölle ilmoitettuaan tästä riittävän ajoissa ja mahdollisesti lisämaksua vastaan.
- Matkapaketin hintaa voidaan nostaa ainoastaan, jos tietyt kustannukset (esimerkiksi polttoaineen hinnat) nousevat ja vain jos tästä on nimenomaisesti määrätty sopimuksessa, eikä missään tapauksessa myöhemmin kuin 20 päivää ennen matkapaketin alkamista. Jos hinnankorotus ylittää 8 prosenttia matkapaketin hinnasta, matkustaja voi purkaa sopimuksen. Jos matkanjärjestäjä varaa itselleen oikeuden hinnankorotukseen, matkustajalla on oikeus hinnanalennukseen, jos asianomaiset kustannukset laskevat.

- Matkustajat voivat purkaa sopimuksen suorittamatta peruutusmaksua ja saada takaisin kaikki maksut, jos jokin muu matkapaketin olennaisista tekijöistä kuin hinta muuttuu merkittävästi. Jos matkapaketista vastaava elinkeinonharjoittaja peruuttaa matkapaketin ennen matkapaketin alkamista, matkustajilla on oikeus maksujen palautukseen ja tarvittaessa korvaukseen.
- Matkustajat voivat ennen matkapaketin alkamista purkaa sopimuksen peruutusmaksua suorittamatta poikkeuksellisissa olosuhteissa, esimerkiksi jos matkakohteessa on vakavia turvallisuusongelmia, jotka todennäköisesti vaikuttavat matkapakettiin.
- Lisäksi matkustajat voivat milloin hyvänsä ennen matkapaketin alkamista purkaa sopimuksen asianmukaista ja perusteltua peruutusmaksua vastaan.
- Jos matkapaketin merkittäviä osia ei voida matkapaketin alkamisen jälkeen toteuttaa sovitulla tavalla, on matkustajalle tarjottava vaihtoehtoisia järjestelyjä ilman lisämaksua. Matkustajat voivat purkaa sopimuksen suorittamatta peruutusmaksua, jos palveluja ei tarjota sopimuksen mukaisesti ja tämä vaikuttaa matkapaketin toteutumiseen olennaisesti eikä matkanjärjestäjä korjaa ongelmaa.
- Matkustajilla on oikeus myös hinnanalennukseen ja/tai vahingonkorvaukseen, jos matkapalveluja ei toteuteta tai ne toteutetaan virheellisesti.
- Matkanjärjestäjän on annettava apua, jos matkustaja on vaikeuksissa.
- Jos matkanjärjestäjästä tai, joissakin jäsenvaltioissa, matkanvälittäjästä tulee maksukyvytön, suoritettavat maksut palautetaan. Jos matkanjärjestäjästä tai tapauksen mukaan matkanvälittäjästä tulee maksukyvytön matkapaketin alkamisen jälkeen ja jos matkapakettiin sisältyy kuljetus, matkustajien paluukuljetus taataan. XY on hankkinut maksukyvyttömyyssuojan YZ:lta [maksukyvyttömyyssuojan takaavan tahon, esim. takuurahaston tai vakuutusyhtiön tiedot]. Matkustajat voivat ottaa yhteyttä tähän tahoon tai tapauksen mukaan toimivaltaiseen viranomaiseen (yhteystiedot, mukaan lukien nimi, maantieteellinen osoite, sähköpostiosoite ja puhelinnumero), jos palveluja kieltäydytään suorittamasta XY:n maksukyvyttömyyden vuoksi.

Direktiivi (EU) 2015/2302 sellaisena kuin se on saatettuna osaksi kansallista lainsäädäntöä [HYPERLINKKI]

—

LIITE II

A osa

Vakiomuotoinen tietolomake tapauksessa, jossa verkossa suoritettavaa, 3 artiklan 5 alakohdan a alakohdassa tarkoitetun yhdistetyn matkajärjestelyn hankkimista helpottava elinkeinonharjoittaja on meno-paluulipun myyvä liikenteenharjoittaja

Kun yhden matkapalvelun valittuasi ja maksettuasi varaat yrityksemme / XY:n kautta lisämatkapalveluja matkaasi tai lomaasi varten, sinuun EI sovelleta direktiivin (EU) 2015/2302 mukaisia matkapaketteihin sovellettavia oikeuksia.

Sen vuoksi yrityksemme / XY ei ole vastuussa näiden lisämatkapalvelujen asianmukaisesta suorittamisesta. Ongelmatapauksissa ota yhteyttä asianomaiseen palveluntarjoajaan.

Jos kuitenkin varaat lisämatkapalveluja yrityksemme / XY:n varaussivustoon tehdyn saman vierailun aikana, näistä lisämatkapalveluista tulee osa yhdistettyä matkajärjestelyä. Siinä tapauksessa XY:llä on voimassa, siten kuin EU:n lainsäädännössä vaaditaan, suoja, jolla taataan XY:lle suorittamiesi maksujen palauttaminen sellaisten palvelujen osalta, jotka jäävät suorittamatta siksi, että XY:stä on tullut maksukyvytön, ja tarvittaessa paluukuljetukseksi. Maksuja ei kuitenkaan palauteta siinä tapauksessa, että asianomainen palveluntarjoaja tulee maksukyvyttömäksi.

Lisätietoja maksukyvyttömyyden varalta annettavasta suojasta [annetaan hyperlinkkinä]

Matkustaja saa hyperlinkin kautta seuraavat tiedot:

XY on hankkinut maksukyvyttömyyssuojan YZ:lta [maksukyvyttömyyssuojasta vastaavan tahon, esim. takuurahaston tai vakuutusyhtiön tiedot].

Matkustajat voivat ottaa yhteyttä tähän tahoon tai tapauksen mukaan toimivaltaiseen viranomaiseen (yhteystiedot, mukaan lukien nimi, maantieteellinen osoite, sähköpostiosoite ja puhelinnumero), jos palvelujen suorittamisesta kieltäydytään XY:n maksukyvyttömyyden vuoksi.

Huom. Tämä maksukyvyttömyyssuoja ei kata sellaisia muiden osapuolten kuin XY:n kanssa tehtyjä sopimuksia, jotka voidaan toteuttaa XY:n maksukyvyttömyydestä huolimatta.

Direktiivi (EU) 2015/2302 sellaisena kuin se on saatettuna osaksi kansallista lainsäädäntöä [[HYPERLINKKI](#)]

B osa

Vakiomuotoinen tietolomake tapauksessa, jossa verkossa suoritettavaa, 3 artiklan 5 alakohdan a alakohdassa tarkoitetun yhdistetyn matkajärjestelyn hankkimista helpottava elinkeinonharjoittaja on muu kuin meno-paluulipun myyvä liikenteenharjoittaja

Kun yhden matkapalvelun valittuasi ja maksettuasi varaat yrityksemme / XY:n kautta lisämatkapalveluja matkaasi tai lomaasi varten, sinuun EI sovelleta direktiivin (EU) 2015/2302 mukaisia matkapaketteihin sovellettavia oikeuksia.

Sen vuoksi yrityksemme / XY ei ole vastuussa yksittäisten matkapalvelujen asianmukaisesta suorittamisesta. Ongelmatapauksissa ota yhteyttä asianomaiseen palveluntarjoajaan.

Jos kuitenkin varaat lisämatkapalveluja yrityksemme / XY:n varaussivustoon tehdyn saman verkkovierailun aikana, näistä matkapalveluista tulee osa yhdistettyä matkajärjestelyä. Siinä tapauksessa XY:llä on voimassa, siten kuin EU:n lainsäädännössä vaaditaan, suoja, jolla taataan XY:lle suorittamiesi maksujen palauttaminen sellaisten palvelujen osalta, jotka jäävät suorittamatta siksi, että XY:stä on tullut maksukyvytön. Maksuja ei kuitenkaan palauteta siinä tapauksessa, että asianomainen palveluntarjoaja tulee maksukyvyttömäksi.

Lisätietoja maksukyvyttömyyden varalta annettavasta suojasta [annetaan hyperlinkkinä]

Matkustaja saa hyperlinkin kautta seuraavat tiedot:

XY on hankkinut maksukyvyttömyyssuojan YZ:lta [maksukyvyttömyyssuojasta vastaavan tahon, esim. takuurahaston tai vakuutusyhtiön tiedot].

Matkustajat voivat ottaa yhteyttä tähän tahoon tai tapauksen mukaan toimivaltaiseen viranomaiseen (yhteystiedot, mukaan lukien nimi, maantieteellinen osoite, sähköposti ja puhelinnumero), jos palvelujen suorittamisesta kieltäydytään XY:n maksukyvyttömyyden vuoksi.

Huom. Tämä maksukyvyttömyyssuoja ei kata sellaisia muiden osapuolten kuin XY:n kanssa tehtyjä sopimuksia, jotka voidaan toteuttaa XY:n maksukyvyttömyydestä huolimatta.

Direktiivi (EU) 2015/2302 sellaisena kuin se on saatettuna osaksi kansallista lainsäädäntöä [HYPERLINKKI]

C osa

Vakiomuotoinen tietolomake tapauksessa, jossa on kyse sellaisista 3 artiklan 5 alakohdan a alakohdassa tarkoitetuista yhdistetyistä matkajärjestelyistä, joita koskevat sopimukset tehdään elinkeinonharjoittajan (joka ei ole meno-palulipun myyvä liikenteenharjoittaja) ja matkustajan ollessa samanaikaisesti itse läsnä

Kun yhden matkapalvelun valittuasi ja maksettuasi varaat yrityksemme / XY:n kautta lisämatkapalveluja matkaasi tai lomaasi varten, sinuun EI sovelleta direktiivin (EU) 2015/2302 mukaisia matkapaketteihin sovellettavia oikeuksia.

Sen vuoksi yrityksemme / XY ei ole vastuussa yksittäisten matkapalvelujen asianmukaisesta suorittamisesta. Ongelmatapauksissa ota yhteyttä asianomaiseen palveluntarjoajaan.

Jos kuitenkin varaat lisämatkapalveluja saman yrityksemme / XY:een tehdyn käynnin tai yhteydenoton aikana, näistä matkapalveluista tulee osa yhdistettyä matkajärjestelyä. Siinä tapauksessa XY:llä on voimassa, siten kuin EU:n lainsäädännössä vaaditaan, suoja, jolla taataan XY:lle suorittamiesi maksujen palauttaminen sellaisten palvelujen osalta, jotka jäävät suorittamatta siksi, että XY:stä on tullut maksukyvytön. Maksuja ei kuitenkaan palauteta siinä tapauksessa, että asianomainen palveluntarjoaja tulee maksukyvyttömäksi.

XY on hankkinut maksukyvyttömyyssuojan YZ:lta [maksukyvyttömyyssuojasta vastaavan tahon, esim. takuurahaston tai vakuutusyhtiön tiedot].

Matkustajat voivat ottaa yhteyttä tähän tahoon ja tapauksen mukaan toimivaltaiseen viranomaiseen (yhteystiedot, mukaan lukien nimi, maantieteellinen osoite, sähköpostiosoite ja puhelinnumero), jos palvelujen suorittamisesta kieltäydytään XY:n maksukyvyttömyyden vuoksi.

Huom. Tämä maksukyvyttömyyssuoja ei kata sellaisia muiden osapuolten kuin XY:n kanssa tehtyjä sopimuksia, jotka voidaan toteuttaa XY:n maksukyvyttömyydestä huolimatta.

[Verkkosivusto, jolla voi tutustua direktiiviin (EU) 2015/2302 sellaisena kuin se on saatettuna osaksi kansallista lainsäädäntöä.]

D osa

Vakiomuotoinen tietolomake tapauksessa, jossa verkossa tapahtuvaa, 3 artiklan 5 alakohdan b alakohdassa tarkoitettua yhdistetyn matkajärjestelyn hankkimista helpottava elinkeinonharjoittaja on meno-palulipun myyvä liikenteenharjoittaja

Kun varaat lisämatkapalveluja matkaasi tai lomaasi varten tämän linkin / näiden linkkien kautta, sinuun EI sovelleta direktiivin (EU) 2015/2302 mukaisia matkapaketteihin sovellettavia oikeuksia.

Sen vuoksi yrityksemme / XY ei ole vastuussa näiden lisämatkapalvelujen asianmukaisesta suorittamisesta. Ongelmatapauksissa ota yhteyttä asianomaiseen palveluntarjoajaan.

Jos kuitenkin varaat lisämatkapalveluja tämän linkin tai näiden linkkien kautta viimeistään 24 tunnin kuluessa siitä, kun olet saanut varausvahvistuksen yritykseltämme / XY:ltä, näistä lisämatkapalveluista tulee osa yhdistettyä matkajärjestelyä. Siinä tapauksessa XY:llä on voimassa, siten kuin EU:n lainsäädännössä vaaditaan, suoja, jolla taataan XY:lle suorittamiesi maksujen palauttaminen sellaisten palvelujen osalta, jotka jäävät suorittamatta siksi, että XY:stä on tullut maksukyvytön. Maksuja ei kuitenkaan palauteta siinä tapauksessa, että asianomainen palveluntarjoaja tulee maksukyvyttömäksi.

Lisätietoja maksukyvyttömyyden varalta annettavasta suojasta [annetaan hyperlinkkinä].

Matkustaja saa hyperlinkistä seuraavat tiedot:

XY on hankkinut maksukyvyttömyyssuojan YZ:lta [maksukyvyttömyyssuojasta vastaavan tahon, esim. takuurahaston tai vakuutusyhtiön tiedot].

Matkustajat voivat ottaa yhteyttä tähän tahoon tai tapauksen mukaan toimivaltaiseen viranomaiseen, (yhteystiedot, mukaan lukien nimi, maantieteellinen osoite, sähköpostiosoite ja puhelinnumero), jos palvelujen suorittamisesta kieltäydytään XY:n maksukyvyttömyyden vuoksi.

Huom. Tämä maksukyvyttömyyssuoja ei kata sellaisia muiden osapuolten kuin XY:n kanssa tehtyjä sopimuksia, jotka voidaan toteuttaa XY:n maksukyvyttömyydestä huolimatta.

Direktiivi (EU) 2015/2302 sellaisena kuin se on saatettuna osaksi kansallista lainsäädäntöä [[HYPERLINKKI](#)]

E osa

Vakiomuotoinen tietolomake tapauksessa, jossa verkossa tapahtuvaa, 3 artiklan 5 alakohdan b alakohdassa tarkoitettua yhdistetyn matkajärjestelyn hankkimista helpottava elinkeinonharjoittaja on muu kuin menopaluuilpun myyvä liikenteenharjoittaja

Kun varaat lisämatkapalveluja matkaasi tai lomaasi varten tämän linkin / näiden linkkien kautta, sinuun EI sovelleta direktiivin (EU) 2015/2302 mukaisia matkapaketteihin sovellettavia oikeuksia.

Sen vuoksi yrityksemme / XY ei ole vastuussa näiden lisämatkapalvelujen asianmukaisesta suorittamisesta. Ongelmatapauksissa ota yhteyttä asianomaiseen palveluntarjoajaan.

Jos kuitenkin varaat lisämatkapalveluja tämän linkin / näiden linkkien kautta viimeistään 24 tunnin kuluessa siitä, kun olet saanut varausvahvistuksen yritykseltämme / XY:ltä, näistä lisämatkapalveluista tulee osa yhdistettyä matkajärjestelyä. Siinä tapauksessa XY:llä on voimassa, siten kuin EU:n lainsäädännössä vaaditaan, suoja, jolla taataan XY:lle suorittamiesi maksujen palauttaminen sellaisten palvelujen osalta, jotka jäävät suorittamatta siksi, että XY:stä on tullut maksukyvytön. Maksuja ei kuitenkaan palauteta siinä tapauksessa, että asianomainen palveluntarjoaja tulee maksukyvyttömäksi.

Lisätietoja maksukyvyttömyyden varalta annettavasta suojasta [annetaan hyperlinkkinä].

Matkustaja saa hyperlinkin kautta seuraavat tiedot:

XY on hankkinut maksukyvyttömyyssuojan YZ:lta [maksukyvyttömyyssuojasta vastaavan tahon, esim. takuurahaston tai vakuutusyhtiön tiedot].

Matkustajat voivat ottaa yhteyttä tähän tahoon tai tapauksen mukaan toimivaltaiseen viranomaiseen (yhteystiedot, mukaan lukien nimi, maantieteellinen osoite, sähköpostiosoite ja puhelinnumero), jos palvelujen suorittamisesta kieltäydytään XY:n maksukyvyttömyyden vuoksi.

Huom. Tämä maksukyvyttömyyssuoja ei kata sellaisia muiden osapuolten kuin XY:n kanssa tehtyjä sopimuksia, jotka voidaan toteuttaa XY:n maksukyvyttömyydestä huolimatta.

Direktiivi (EU) 2015/2302 sellaisena kuin se on saatettuna osaksi kansallista lainsäädäntöä [[HYPERLINKKI](#)]

LIITE III

Vastaavuustaulukko

Direktiivi 90/314/ETY	Tämä direktiivi
1 artikla	1 artikla
2 artiklan 1 kohta	3 artiklan 2 alakohta ja 2 artiklan 2 kohdan a alakohta
2 artiklan 2 kohta	3 artiklan 8 alakohta
2 artiklan 3 kohta	3 artiklan 9 alakohta
2 artiklan 4 kohta	3 artiklan 6 alakohta
2 artiklan 5 kohta	3 artiklan 3 alakohta
3 artiklan 1 kohta	Kumottu
3 artiklan 2 kohta	Kumottu, pääkohdat kuitenkin sisällytetty 5 ja 6 artiklaan
4 artiklan 1 kohdan a alakohta	5 artiklan 1 kohdan f alakohta
4 artiklan 1 kohdan b alakohta	5 artiklan 1 kohdan h alakohta, 7 artiklan 2 kohdan d ja f alakohta ja 7 artiklan 4 kohta
4 artiklan 2 kohdan a alakohta	7 artiklan 2 kohta
4 artiklan 2 kohdan b alakohta	5 artiklan 3 kohta ja 7 artiklan 1 ja 4 kohta
4 artiklan 2 kohdan c alakohta	Kumottu
4 artiklan 3 kohta	9 artikla
4 artiklan 4 kohta	10 artikla
4 artiklan 5 kohta	11 artiklan 2 ja 3 kohta
4 artiklan 6 kohta	11 artiklan 2, 3 ja 4 kohta ja 12 artiklan 3 ja 4 kohta
4 artiklan 7 kohta	13 artiklan 5, 6 ja 7 kohta
5 artiklan 1 kohta	13 artiklan 1 kohta
5 artiklan 2 kohta	14 artiklan 2, 3 ja 4 kohta ja 16 artikla
5 artiklan 3 kohta	23 artiklan 3 kohta
5 artiklan 4 kohta	7 artiklan 2 kohdan e alakohta ja 13 artiklan 2 kohta
6 artikla	13 artiklan 3 kohta
7 artikla	17 artikla ja 18 artikla
8 artikla	4 artikla
9 artiklan 1 kohta	28 artiklan 1 kohta
9 artiklan 2 kohta	28 artiklan 4 kohta
10 artikla	31 artikla
Liite, a kohta	5 artiklan 1 kohdan a alakohdan i alakohta
Liite, b kohta	5 artiklan 1 kohdan a alakohdan ii alakohta
Liite, c kohta	5 artiklan 1 kohdan a alakohdan iii alakohta

Direktiivi 90/314/ETY	Tämä direktiivi
Liite, d kohta	5 artiklan 1 kohdan e alakohta
Liite, e kohta	5 artiklan 1 kohdan a alakohdan i alakohta
Liite, f kohta	5 artiklan 1 kohdan a alakohdan v alakohta
Liite, g kohta	5 artiklan 1 kohdan b alakohta
Liite, h kohta	5 artiklan 1 kohdan c alakohta ja 10 artiklan 1 kohta
Liite, i kohta	5 artiklan 1 kohdan d alakohta
Liite, j kohta	7 artiklan 2 kohdan a alakohta
Liite, k kohta	13 artiklan 2 kohta